

Årsredovisning 2017

Årsredovisning 2017

Upplysningar om innehållet:

© Myndigheten för tillgängliga medier, 2018

Tillgänglig via:

ISBN: 978-91-983136-5-9

Foto: omslag: Michael Engman. Inlaga: sid 4: Rickard L. Eriksson; sid 5:
Marita Forsberg; sid 6: Elliot Elliot; sid 7: Rickard L. Eriksson; Apelöga; sid
14: Liza Simonsson; sid 20: Liza Simonsson; sid 26: Liza Simonsson: sid 30:
Maria Kimberg

Formgivning: Gudfar

Layout: Marita Forsberg

Tryck: Cicero

Innehåll

5	Generaldirektörens förord
6	Milstolpar
8	Kvalitativa aspekter
10	Verksamhetsöversikt
11	Resultatredovisning för MTM
13	Medier lättläst
17	Medier kultur
27	Medier utbildning
29	Utveckling
31	Dagstidningar
32	Tidskrifter
34	Individuell service
36	Kunskapscentrum
40	Övrig återrapportering
49	Myndighetens interna utveckling
51	Finansiella dokument
51	Resultaträkning
52	Balansräkning
54	Anslagsredovisning 2017
54	Redovisning av beställningsbemyndigande
55	Finansiella villkor 2017
56	Tilläggsupplysningar och noter
57	Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare
58	Noter
66	Sammanställning av väsentliga uppgifter 2013-2017
68	Underskrift

Myndigheten för tillgängliga medier ska arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning

Generaldirektörens förord

Möjligheten att kunna läsa är en viktig grund i ett jämlikt och demokratiskt samhälle. Därför behövs MTM. Vi sätter användaren främst. Vi ser till att alla får tillgång till litteratur, samhällsinformation och nyheter oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Med användaren i fokus har vi under 2017 tagit fram en framtidsstrategi för att främja tillgänglig läsning för alla. Alla medarbetare samt MTM:s råd och nämnder har varit delaktiga i detta arbete.

Varför behövs en ny framtidsstrategi? Det händer mycket i omvärlden som påverkar vår verksamhet. Den tekniska utvecklingen och digitaliseringen innebär nya möjligheter för personer med funktionsnedsättning. Kommersiella lösningar kan allt oftare användas av alla oavsett funktionsförmåga. Många digitala tjänster och produkter bidrar till inkludering i samhället, men de är inte automatiskt tillgängliga.

Utifrån vårt uppdrag och med utgångspunkt i FN:s konvention om mänskliga rättigheter, barnkonventionen och funktionshinderskonventionen, har vi tagit fram fyra fokusområden för de kommande åren för att främja tillgänglig läsning för alla. Den strategiska inriktningen är att vi med ledande kunskap och användarna i fokus främjar tillgänglig läsning i samhället. Inriktningen ska vara vår ledstjärna i verksamhetsplanering och dagligt arbete.

Vi vill arbeta för att litteratur, samhällsinformation och nyheter är tillgängligt redan från början, i enlighet med principen om universell utformning. I vår roll som ett kunskapscentrum ska vi samverka med producenter, förmedlare och andra i arbetet att nå fram till användarna. Siktet bör vara att hela samhället ser fördelarna med tillgänglig läsning.

Under 2017 har vi i samarbete med läns- och regionbibliotek lanserat den digitala tjänsten *Talboken kommer till taltidningsprenumeranter*. Den nya taltidningsappen *Akila* gör tidningsläsandet enklare för personer med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi. Lättlästa böcker och nyheter underlättar för nyanlända svenskar att lära sig svenska och ta del av information.

Regeringen har beslutat att MTM ska omlokaliseras och finnas i Malmö från och med den 1 januari 2020. Vi kommer att ta fram en plan för omlokaliseringen och i den fokusera på våra medarbetare och våra användare. Vi har ett viktigt uppdrag och det behöver vi värna.

Tillgänglig läsning behövs!

Magnus Larsson
Generaldirektör

Milstolpar

Fler tjänster till taltidningsprenumeranter

- Tjänsten *Talboken kommer till taltidningsprenumeranter* lanserades i samarbete med länsbiblioteken i hela landet.
- Taltidningsläsaren *Akila* introducerades som komplement till appen *Legimus*. Finns att ladda ned i *Appstore* och *Google play*.
- Regionala nyheter i form av läns- och kommuntaltidningar erbjöds digitalt till taltidningsprenumeranter.

Forskningsöversikt om användning av tillgängliga medier

- I samarbete med forskare kartlade MTM¹ forskningen över hur personer med läsnedsättning använder talböcker, taltidningar, punktskriftsböcker, taktila bilder, tecken-språkig litteratur och lättlästa böcker och tidningar.

1 <https://www.mtm.se/contentassets/f457f99f7f9d4f0ea165c6e1b71ed40b/tillgangliga-medier-rapport-till-webb.pdf>

Uppdrag översyn av tillgången till tillgängliga läromedel från förskola till högskola

- MTM tilldelades ett uppdrag av regeringen 2017 att i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) göra en översyn av tillgången till tillgängliga läromedel från förskola till högskola. Rapporten överlämnades till regeringen

den 31 januari 2018.

Talboksberättigade asylsökande har fått tillgång till talböcker

- Personer som söker asyl i Sverige och behöver talböcker på grund av sin funktionsnedsättning, fick under 2017 möjlighet att

Utöver vad som framgår av bestämmelserna i 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Myndigheten för tillgängliga medier definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat

få ett användarkonto i *Legimus*.

Kvalitativa aspekter

MTM:s definition av kvalitativa aspekter utgår från myndighetens uppdrag och på den användarnytta som uppgifterna tillför målgruppen i form av produkter och tjänster. Den bredd och variation i utbudet av tillgängliga medier som varje år tillförs genom ett ökat bestånd, är en kvalitativ aspekt som redovisas i siffror under de olika avsnitten i resultatredovisningen.

En annan kvalitativ aspekt är att myndigheten tillhandahåller produkter och tjänster som upplevs hålla en hög kvalitet och som nyttjas av målgruppen, därför har myndigheten under året genomfört följande användarundersökningar.

Läsarundersökning om taltidningen

MTM har genomfört en läsarundersökning där 400 taltidningsläsare har fått svara på frågor om sina läsvanor och läsupplevelse av taltidningen. Undersökningen visar att lokalnyheterna lockar mest i tidningen medan börssidorna och sportens resultattabeller anses vara minst intressanta. 91 procent läser tidningen varje dag eller flera dagar i veckan. Läsarna har generellt positiva omdömen om såväl innehåll som enkelhet och tydlighet.

En del av undersökningen handlade om tekniken och utrustningen och 78 procent svarade positivt på påståendet att ”det är enkelt att lyssna på tidningen och utrustningen är bra”. Respondenterna var mindre nöjda med möjligheten att enkelt bläddra i tidningen.

Användarundersökning om uppsagda taltidningsprenumerationer

MTM har genomfört en undersökning med personer som under 2017 sagt upp sin taltidningsprenumeration. Syftet var att få mer kunskap om skälen till varför användare säger upp prenumerationen. 200 telefonintervjuer har genomförts. Undersökningen visar att de flesta som har sagt upp prenumerationen gör det av naturliga orsaker, exempelvis ålder och försämrad ork/hälsa. Det är prenumeranter som har haft tidningen relativt länge, i snitt 29 månader, som säger upp tidningen av naturliga orsaker. 15 procent anger svårigheter att använda utrustningen som huvudorsak till uppsägningen.

Användarundersökning om talsyntes i engelsk skönlitteratur

MTM har genomfört en användarundersökning i syfte att ta reda på användarnas upplevelse av att läsa skönlitteratur på engelska inläst med engelsk talsyntes. Synpunkter från användarna inhämtades genom mejlenkäter, lyssningsprov och intervjuer. Cirka hälften av de tillfrågade anser att läsoplevelsen blir densamma som när de läser en bok med mänskligt tal.

Läsarundersökning webbplatsen *8sidor.se*

En läsarundersökning som genomfördes i september på webbplatsen *8sidor.se* gav 1 300 svar. Den typiske läsaren är 30–50 år och är på webbplatsen *8sidor.se* på sin fritid för att lära sig svenska. Läsaren är inne på webbplatsen flera gånger i veckan för att läsa dagens nyheter och lyssnar ofta också på den inlästa versionen av webbnyheterna. Den typiske användaren hittade till *8sidor.se* genom ett tips från sin lärare och tycker att de nyheter som finns på *8sidor.se* är relevanta. Det samlade omdömet om *8sidor.se* är mycket bra, 90 procent anser att webbplatsen är bra eller mycket bra, 58 procent att den är mycket bra.

Kampanjutvärdering

Hösten 2016 genomförde MTM en kampanj för att öka kännedomen om ett nytt informationsmaterial för nyanlända om lättläst. Det lättlästa informationsmaterialet om lättlästa böcker, nyheter och samhällsinformation är översatt till 12 språk. Under 2017 genomfördes en kampanjutvärdering som visar att materialet är ett relevant och användbart informationsmaterial som har översatts till de viktigaste språken.

Av de 726 beställarna svarade 69 procent på MTM:s enkät. En majoritet anser att informationsmaterialet innehåller relevant information för målgruppen och att det är användbart, och nästan lika många tycker att det erbjuds på de viktigaste språken. Bibliotek (33 procent) och grundskola (23 procent) tillhör de stora beställarna och materialet kommer i nästan hälften av fallen att användas i undervisning. I andra hand beställdes materialet för att användas i språkcaféer (31 procent) och i tredje hand som utställningsmaterial (26 procent).

Läsarundersökning om MTM:s tidskrift *Läsliv*

Myndigheten har gjort en kvalitativ läsarundersökning om myndighetens tidskrift *Läsliv*. De svarande representerar bibliotekarier, personal inom skola samt läsombud. Undersökningen har genomförts som djupintervjuer samt i fokusgrupper. I varje grupp deltog 5–10 personer. Resultatet visar att kvaliteten på texterna i *Läsliv* anses vara hög. Det är positivt med bredden i tidningen. Innehåll som beskriver goda exempel eller ger inspiration till arbetssätt, är det som efterfrågas mest av samtliga grupper. Bibliotekarier framhåller vikten av nyheter för att hålla sig uppdaterade. Skolpersonalen efterfrågar information om digitala hjälpmedel. Läsombuden anser att artiklarna är för långa och inte alltid riktade till dem. Samtliga intervjuade föredrar att läsa tidningen i pappersformat.

Verksamhetsöversikt

Vision och strategi

Myndighetens verksamhet har sin grund i de övergripande uppdrag och uppgifter som ingår i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier samt regleringsbrev. Utifrån detta har MTM formulerat sin vision och sin nya strategiska inriktning.

Vision

Ett samhälle där all läsning är tillgänglig.

Strategisk inriktning

Med ledande kunskap och användaren i fokus främjar vi tillgänglig läsning i samhället.

Prestationsredovisning

MTM redovisar sin verksamhet utifrån prestationerna nedan och resultatredovisningen är indelad efter dessa.

- *Medier lättläst*
- *Medier kultur*
- *Medier utbildning*
- *Utveckling*
- *Dagstidningar*
- *Tidskrifter*
- *Individuell service*

För varje prestation redovisar MTM verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som myndigheten har i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier. För de flesta av prestationerna är det inte relevant att redovisa någon styckkostnad, då prestationerna ofta skiljer sig mycket åt i kostnad och omfattning mellan åren. Från och med 2017 redovisas den individbaserade statistiken uppdelad efter juridiskt kön. Med kvinna/flicka respektive man/pojke avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer, eller organisationer/institutioner.

Resultatredovisning för MTM

Ekonomisk analys

Det totala verksamhetsutfallet för MTM:s verksamhet år 2017 blev 195 039 (201 314) tkr.

Tabell 1. Verksamhetsutfall 2015-2017, tkr

	2017	2016	2015
Intäkter	195 039	201 314	191 725
Kostnader	195 039	201 314	191 725
Verksamhetsutfall	0	0	0
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	9 540	9 679	10 811
Lämnade bidrag	9 540	9 679	10 811

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Verksamhetens intäkter har minskat, bland annat med anledning av minskad försäljning av LL-förlagets utgivning samt att konsultuppdrag inte utförts i samma omfattning som tidigare. Verksamhetens kostnader har minskat till följd av lägre kostnader för konsulttjänster.

Tabell 2.* Kostnader och intäkter fördelade på verksamhet, inklusive OH-kostnader och stödverksamhet, tkr

Verksamhet	2017	2016	2015
Intäkter av anslag	180 679	183 747	176 101
Medier lättläst, intäkter	10 546	12 789	12 199
Medier kultur, intäkter	823	1 237	1 202
Utveckling, intäkter	1 232	2 605	1 281
Tidskrifter, intäkter	82	100	102
Individuell service, intäkter	502	353	261
Gemensamt, övrigt, intäkter	1 175	483	579
Summa intäkter enligt resultaträkning	195 039	201 314	191 725
Medier lättläst, kostnader	23 798	24 905	25 085
Medier kultur, kostnader	40 098	38 816	39 829
Medier utbildning, kostnader	32 689	33 832	32 957
Utveckling, kostnader	2 686	3 857	3 382
Dagstidningar, kostnader	44 079	43 006	40 715
Tidskrifter, kostnader	5 143	4 244	4 201
Individuell service, kostnader	3 686	2 599	2 799
Gemensamt, övrigt, kostnader	42 860	50 055	42 757
Summa kostnader enligt resultaträkning	195 039	201 314	191 725
Utveckling, transfereringar	0	0	0
Tidskrifter, transfereringar	560	441	473
Dagstidningar, transfereringar	8 980	9 238	10 338
Summa transfereringar enligt resultaträkning	9 540	9 679	10 811

Källa: Agresso

*Jämförelsetalen för 2015 är ändrade med anledning av att beräkningen av periodiserade bidrag/intäkter av bidrag fördelas på avsedd verksamhet, samt att *Gemensamt, övrigt* 2015 benämndes *Kärnverksamhet*.

Kommentar till tabellen

Kostnaderna för OH- och stödverksamhet för budgetåret 2017 uppgår till 30,9 (36,1) miljoner kronor, som i tabellen fördelas procentuellt över verksamheterna. Tabellen är uppdelad i intäkter, kostnader och transfereringar. Intäkterna av anslag har minskat till följd av minskad omslutning. Intäkterna för *Medier lättläst* har minskat till följd av minskad försäljning av LL-förlagets utgivning samt att bidraget till uppdraget *Alla väljare* har erhållits och förbrukats innevarande år. Intäkterna för *Medier kultur* har minskat då konsultuppdrag ej utförs i samma omfattning som tidigare år. Intäkterna för *Utveckling* har minskat, främst på grund av lägre tjänsteexport och medel från Post- och

telestyrelsen (PTS). Intäkterna för *Gemensamt*, övrigt har ökat på grund av konferensen *Tactile reading* och en översyn av tillgängliga läromedel. Kostnaderna för *Gemensamt*, övrigt består av gemensamma verksamhetskostnader. Konsultkostnaderna är lägre än föregående år då en satsning på informationsverksamhet genomfördes.

Händelse efter balansdagen

Regeringen fattade den 25 januari 2018 beslut om att uppdra åt Myndigheten för tillgängliga medier att lokalisera sin verksamhet från Stockholm till Malmö, där myndigheten ska ha sitt säte. Lokaliseringen ska vara avslutad senast den 31 december 2019. Uppdraget ska genomföras på ett sådant sätt att verksamheten i möjligaste mån kan fungera effektivt med bibehållen kvalitet på både kort och lång sikt. I beslutet framgår att förutsättningarna för nyhetstidningen *8 Sidor*s organisatoriska hemvist bör utredas i särskild ordning.

Myndigheten bedömer att beslutet inte har påverkat resultatredovisningen eller de finansiella delarna i årsredovisningen för 2017.

Medier lättläst

Prestationen *Medier lättläst* avser verksamheten som ryms inom LL-förlaget, nyhetstidningen *8 Sidor* och läsombudsverksamheten. MTM producerar och distribuerar lättlästa böcker och nyheter. *8 Sidor* tillgängliggörs i flera format; som tryckt papperstidning och digitalt i pdf-format, båda alternativen kan kompletteras med inläsning, som digitalt distribuerad taltidning och som punktskriftstidning². MTM har också ett särskilt uppdrag att rikta stöd för lättläst till skolan.

Inom läsombudsverksamheten utbildar, inspirerar och stödjer MTM de läsombud och högläsare som finns i hela landet inom LSS- och äldreomsorg.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier lättläst* definieras de kvalitativa aspekterna av en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig lättläst litteratur och nyhetsinformation som varje år ges ut. LL-förlagets roll är att bidra till att målgrupperna får tillgång till ett så brett utbud av lättläst litteratur som möjligt. Förlaget ska därför agera för att komplettera den kommersiella marknadens utgivning. Förlagets inriktning är att producera och ge ut lättläst litteratur i flera format för unga vuxna och vuxna. Förlaget ger endast i undantagsfall ut barn- eller ungdomslitteratur, bedömningen är att behovet och utbudet av lättläst litteratur är väl täckt av övriga aktörer på marknaden.

De prioriterade målgrupperna är personer med intellektuell funktionsnedsättning, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer med svenska som andraspråk, ovana läsare, samt äldre personer med läsnedsättning. Utgivningen ska fördelas jämnt över de olika lättlästnivåerna 1, 2 och 3.

Myndigheten har till uppgift att tillgängliggöra lättläst litteratur samt att ge ut och distribuera lättläst litteratur i den utsträckning behoven inte tillgodoses på den kommersiella marknaden. Myndigheten ska tillgängliggöra lättläst nyhetsinformation och stödja utgivning och distribution av den oberoende lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor*. Myndigheten ska rikta stöd för lättläst till skolan, samt driva och utveckla funktionen läsombud

² Se tabell 19

För nyhetstidningen *8 Sidor*, *8sidor.se* och för webbplatsen *allavaljare.se* är den kontinuerliga utgivningen samt interaktionen med läsarna viktig, bland annat genom funktionen *Kommentarsfält för alla*, där läsarna på ett enkelt och omedelbart sätt kan reagera på en artikel eller tycka till om tidningen. För den som har svårt att uttrycka sig i skrift finns symboler att använda.

Läsombudsverksamhetens kvalitativa aspekter är att tillgodose personer med intellektuella och/eller kognitiva funktionsnedsättningar inom LSS- och äldreomsorg får sin demokratiska rätt till läsning, litteratur och samhällsinformation tillgodosedd.

Läsombudsverksamhet

Läsombudsverksamheten arbetar för att vuxna inom LSS- och äldreomsorg får tillgång till läsning utifrån sina egna förutsättningar. Det finns i Sverige drygt 4 900 läsombud och frivilliga högläsare som läser högt och förmedlar lättlästa och tillgängliga medier till målgruppen. MTM har under året arbetat med inspirations- och utbildningsdagar, mässor, informations- och inspirationsmaterial samt genomfört en gallring i läsombudsregistret. Under 2017 har 1 177 läsombud avregistrerats och 299 har tillkommit. MTM har fattat ett inriktningsbeslut gällande vidareutveckling av verksamheten, vilket innebär uppbyggnad av infrastruktur, stöd och rådgivning. En referensgrupp för läsfrämjande till LSS- och äldreomsorg med representanter från relevanta myndigheter, bibliotek, studieförbund och intresseförbund har bildats och genomfört sitt första möte.

LL-förlaget

LL-förlagets verksamhet har under året tagit fram en reviderad publicistisk strategi som innehåller väldefinierade utgivningsområden, målgrupper och utgivningsmål, bland annat samordnas förlagets ljudboksproduktion och MTM:s talboksproduktion.

Jag har varit två år i Sverige. Mina kompisar frågar hur jag kunde lära mig svenska så snabbt. Då säger jag: läs mycket böcker, först lättlästa sedan svårare.”

Saeed Saeedi,
studerande

Tabell 3. Antal försålda och utgivna titlar, LL-förlaget

	2017	2016	2015
Försäljning av LL-böcker	62 823	83 818	71 063
Utgivning LL-böcker	20	26	24

Källa: Försäljnings- och produktionslista

Kommentar till tabellen

Försäljningen av LL-böcker har i antal minskat med 25 procent jämfört med föregående år. Den minskade försäljningen förklaras dels av en allmän nedgång vad gäller marknaden för lättläst utgivning, dels större returer från bokhandeln än beräknat. Några av de mest uppmärksammade titlarna är *Ligger Sverige i Iran* av David Mohseni samt *Jag och du* av Inti Chavez Perez.

8 Sidor

8 Sidor har följt lagd utgivningsplan och utkommit med 51 nummer. Tidningen bedöms ha omkring 70 000 läsare.

Tabell 4. Prenumerationsstatistik och besöksstatistik för 8 Sidor och 8sidor.se

	2017	2016	2015
Antal besök på 8sidor.se	2 370 077	2 258 296	1 713 681
Antal sidvisningar 8sidor.se	9 473 165	8 586 774	6 536 988
Antal prenumerationer vid årets utgång, 8 Sidor	7 634	8 053	8 091
Genomsnittlig upplaga, papperstidningen	6 927	7 191	7 506

Källa: Prenumerantstatistik, Google Analytics

Kommentar till tabellen

Besöken på 8sidor.se har ökat med fem procent. Antalet sidvisningar ökade med 10 procent. Därmed följer 8 Sidor den allmänna trenden på tidningsmarknaden att antal prenumeranter av den tryckta tidningen minskar till förmån för ökad läsning via webben.

Riktat stöd till skolan

MTM har presenterat lättlästa böcker och förslag på hur medierna kan användas i skolan på [lektion.se](http://www.lektion.se). Webbplatsen är Sveriges största forum för lärare med över 200 000 aktiva medlemmar³. Myndighetens avdelning

Myndigheten ska rikta stöd för lättläst till skolan

3 <http://www.lektion.se/about/advertising.php>

MTM ska utveckla arbetet med att tillgängliggöra lättläst litteratur och samhällsinformation för att nå lässvaga grupper som inte har svenska som modersmål. Uppdraget ska genomföras i samverkan med relevanta myndigheter och aktörer på området. Uppdraget ska redovisas i myndighetens årsredovisning

har haft 26 256 (21 593) sidvisningar⁴ under 2017. Nedladdningsbara lektioner kopplade till lättlästa böcker och 8 *Sidor* har tillgängliggjorts för grundskola respektive gymnasium. Lektionerna har laddats ned 41 083 (23 946) gånger⁵, en ökning med 42 procent.

MTM har ett webbnätverk för lärare, *MTM:s skolwebb* (tidigare *Lärarrummet för lättläst*), som i slutet av 2017 hade drygt 2 600 medlemmar⁶. På webbplatsen *mtm.se/skola* publicerades lektioner, reportage och tips med koppling till de flesta av LL-förlagets titlar. Varje vecka under terminerna publicerades lärarmaterial till aktuellt nummer av 8 *Sidor*.

MTM har distribuerat nyhetsbrev till medlemmar i *MTM:s skolwebb*, lärare inom Komvux, SFI, särvtvux, gymnasiesärskola och skolbibliotek. Totalt har nyhetsbrev till skolan drygt 6 600 mottagare⁷.

Under året genomfördes 15 mässor, utställningar och andra informations-tillfällen med inriktning på skolområdet, där MTM presenterade lättlästa nyheter och böcker, bland annat var MTM med på Sveriges största mässa för skola, *SETT*⁸.

MTM arrangerade också en studiedag för lärare, *Alla elevers rätt till läsning*⁹.

Uppdrag om lättläst litteratur och samhällsinformation

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2017¹⁰ MTM uppdraget att utveckla arbetet med att tillgängliggöra lättläst litteratur och samhällsinformation för att nå lässvaga grupper som inte har svenska som modersmål. För att nå direkt till nyanlända annonserades för *8sidor.se* på tio olika webbplatser på fyra olika språk (arabiska, tigrinja, somali, farsi) samt radioreklam på farsi och arabiska. Tidningen 8 *Sidor* låg också med som bilaga i *Al-Kompis*, en svensk nyhetstidning på arabiska.

MTM erbjuder frivilligorganisationer, bibliotek och andra som arbetar med nyanlända ett "prova på paket" med 8 *Sidor* och information om lättläst svenska. Totalt skickades drygt 900¹¹ sådana paket ut.

En digital kampanj, med syftet att marknadsföra lättläst för gruppen nyanlända, har pågått under 20 dagar i de digitala kanalerna *Facebook* och *YouTube*.

4 Google Analytics

5 Från lektion.se statistiksystem

6 MTM:s konto på mailchimp.com

7 MTM:s konto på mailchimp.com

8 <http://www.settdagarna.se/>

9 <https://www.mtm.se/om-oss/studiedagar-och-konferenser/alla-elevers-ratt-till-lasning-en-studiedag-for-dig-som-moter-elever-med-lasvarigheter/>

10 Ku/2016/02761/LS (delvis)

11 Adressfil - MTM

Alla väljare

Regeringen gav i november 2016 MTM i uppdrag¹² att under 2017 fortsätta driva webbplatsen *allavaljare.se*. Uppdraget redovisades¹³ till Kulturdepartementet i november 2017.

Uppdrag till MTM att fortsätta driva webbplatsen *Alla väljare* med lättläst nyhetsinformation

Medier kultur

Prestationen *Medier kultur* omfattar produkter och tjänster som myndigheten erbjuder och som används av målgruppen.

Under 2017 ökade utbudet av tillgänglig litteratur (tal-, punktskrifts- och e-textböcker samt teckenspråkig litteratur) med 5 642 (6 191) titlar¹⁴. Det samlade beståndet uppgår den 31 december 2017 till cirka 139 100 (135 200) titlar¹⁵. Huvuddelen produceras på uppdrag av MTM men ett stort antal titlar förvärvas också från svenska och utländska företag och organisationer.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier kultur* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet samt den servicenivå som ökat utbud och samtidig tillgång till produkterna ger. MTM har arbetat med att korta ledtiderna för produktionen och för 2017 har ledtiden för produktion av talböcker minskat med ytterligare en dag och för punktskriftsböcker med sex dagar.

MTM strävar efter att alla talböcker skall innehålla text. Att ha tillgång till texten samtidigt som man lyssnar på boken tillför ett mervärde för användaren. 2017 producerades 85 (69) procent¹⁶ av talböckerna med text, vilket är en ökning med cirka 23 procent jämfört med 2016.

Ett mål för verksamheten är samtidig utgivning av den tillgängliga versionen i förhållande till den tryckta. Under året har MTM avslutat samarbetet med en leverantör av sådana titlar och har börjat producera dessa i egen regi. Under året har 27 (229) talbokstitlar¹⁷ blivit tillgängliga för lån inom tre dagar från den tryckta bokens utgivning. Minskningen beror på omställningen till produktion i egen regi samt att samtliga dessa titlar nu produceras med text, vilket innebär fördröjningar i produktionsprocessen.

Användarnas produktionsförslag har utgjort 61 procent¹⁸ av talbokstitlarna och 54 procent av punktskriftsböckerna¹⁹. 29 procent av talböckerna och 42 procent av punktskriftsböckerna var titlar för barn och ungdomar²⁰.

12 Regeringsbeslut 6 Ku2015/02785/D

13 MTM2014/611, Redovisning av uppdraget *Alla väljare*

14 Tabell 5 och tabell 15

15 Mikromarc

16 Dynamics AX

17 Agresso

18 Dynamics AX

19 Dynamics AX

20 Dynamics AX

Myndigheten ska särskilt framställa, köpa in och överföra talböcker och punktskriftsböcker samt tillhandahålla dessa för försäljning

Produktion och förvärv

MTM producerar och förvärvar talböcker (både svenska och utländska), punktskriftsböcker och taktila bilderböcker. Samtliga talbokstitlar som produceras eller förvärvas görs tillgängliga för nedladdning.

Tabell 5. Antal producerade och förvärvade titlar

	2017	2016	2015
Produktion talböcker	2 222	2 311	2 249
Produktion punktskriftsböcker	520	1 154	921
Produktion e-text	19	4	6
Förvärv talböcker	1 017	868	890
Förvärv punktskriftsböcker	4	0	2
Förvärv e-text	0	176	20
Förvärv teckenspråkig litteratur	0	0	0
Summa produktion och förvärv	3 782	4 513	4 088

Källa: Dynamics AX

Kommentar till tabellen

Under 2017 producerades färre punktskriftsböcker för vuxna. Anledningen är utveckling av verktyget för internproduktion av punktskrift samt kompetensutveckling av personalen. Den interna produktionen av punktskrift utgjorde 74 procent (71) av det totala antalet titlar som producerades²¹.

MTM har varje månad informerat om nyproducerade punktskriftstitlar genom utskick av listan *Nya punktskriftsböcker* från MTM, som når totalt 292 prenumeranter²².

Utlåning via Legimus

Varje folkbiblioteksfilial och skolbibliotek kan ladda ner de talböcker som användarna vill låna. Användarna kan också själva låna böcker från MTM:s bibliotek *legimus.se* via tjänsten *Egen nedladdning* och de får tillgång till tjänsten via sitt folk-, skol- eller högskole-/universitetsbibliotek.

Antalet digitala lån 2017 uppgår till 1 027 691 (1 075 230), en minskning med fyra procent.

21 Dynamics AX

22 Accessdatabas: Försäljning etikettutskriften

Tabell 6. Antalet digitala lån av tal-, e-textböcker och teckenspråkig litteratur till bibliotek respektive användare via *Legimus*.

	2017	2016	2015
Folkbibliotek	141 379	148 409	151 272
Användare, totalt	630 514	658 170	518 032
- varav kvinnor	356 828	-	-
- varav män	273 268	-	-
- varav övriga	76	-	-
Summa	771 893	806 579	669 304
Skolbibliotek	5 806	16 586	18 222
Användare, totalt	132 017	136 233	90 252
- varav flickor	68 276	-	-
- varav pojkar	63 713	-	-
- varav övriga	28	-	-
Summa	137 823	152 819	108 474
Sjukhusbibliotek	454	768	635
Användare, totalt	1 144	1 105	1 122
- varav kvinnor	645	-	-
- varav män	499	-	-
- varav övriga	0	-	-
Summa	1 598	1 873	1 757
Högskolebibliotek*	420	568	869
Användare, totalt	115 158	112 561	84 224
- varav kvinnor	83 343	-	-
- varav män	31 580	-	-
- varav övriga	235	-	-
Summa*	115 578	113 129	85 093
Övriga bibliotek (till exempel länsbibliotek)	696	652	623
Användare, totalt	103	178	689
- varav kvinnor	21	-	-
- varav män	21	-	-
- varav övriga	0	-	-
Summa	799	830	1 312
Summa: Bibliotek	148 755	166 983	171 621
Summa: Användare	878 936	908 247	694 319
Totalt	1 027 691	1 075 230	865 940

Källa: NDS statistikverktyg

*) Redovisas även under *Medier utbildning*, tabell 15

Kommentar till tabellen

Totala antalet nedladdningar minskade 2017 med fyra procent, användarnas nedladdningar minskade med tre procent och bibliotekens med 11 procent. Biblioteken stod 2017 för cirka 14 procent av det totala antalet nedladdningar. Skolbibliotekens nedladdningar har minskat med 65 procent. Anledningen är att möjligheten för skolbibliotekens förmedlare att använda webbspelaren och appen togs bort i december 2016. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Fördelning mellan *legimus.se* och appen *Legimus* bland användare

Appen *Legimus* står för 67 procent av nedladdningarna. Bland unga användare sker 91 procent av nedladdningarna via appen.

Talboken kommer är en ny tjänst från MTM där folkbibliotek förmedlar talböcker via internet till sina IT-ovana låntagare som har en taltidningsprenumeration. Under 2017 lanserades tjänsten till folkbibliotek som en del av projektet *Talboken kommer till taltidningsprenumeranter*. I slutet av 2017 omfattade tjänsten 315 användare vid 71 bibliotek.

En del får kämpa väldigt hårt för att avkoda tryckt text. Då har de rätt att läsa med öronen. Och det fina är att du lär dig avkoda språk och får ett rikare ordförråd oavsett vilket sätt du väljer att läsa på.”

Peter Frövik,
skolbibliotekarie

Tabell 7. Antalet nedladdningar via *legimus.se* och appen *Legimus* bland enskilda användare under och över 18 år

	2017	2016	2015
Appen <i>Legimus</i>: under 18 år, totalt	219 369	257 108	177 569
- varav flickor	103 657	-	-
- varav pojkar	115 672	-	-
- varav övriga	40	-	-
Appen <i>Legimus</i>: över 18 år, totalt	345 645	348 765	207 911
- varav kvinnor	233 173	-	-
- varav män	112 088	-	-
- varav övriga	105	-	-
Summa appen	565 014	605 873	385 480
<i>legimus.se</i>: under 18 år, totalt	11 229	19 238	30 399
- varav flickor	3 954	-	-
- varav pojkar	7 273	-	-
- varav övriga	2	-	-
<i>legimus.se</i>: över 18 år, totalt	241 876	265 914	278 440
- varav kvinnor	133 145	-	-
- varav män	108 588	-	-
- varav övriga	143	-	-
Summa <i>legimus.se</i>	253 105	285 152	308 839
Webbspelaren: under 18 år, totalt	22 291	6 672	-
- varav flickor	9 196	-	-
- varav pojkar	13 088	-	-
- varav övriga	7	-	-
Webbspelaren: över 18 år, totalt	34 437	10 145	-
- varav kvinnor	23 740	-	-
- varav män	10 655	-	-
- varav övriga	42	-	-
Summa webbspelaren	56 728	16 817	-
<i>Talboken kommer</i>: över 18 år, totalt	4 091	405	-
- varav kvinnor	2 002	-	-
- varav män	2 089	-	-
- varav övriga	0	-	-
Summa <i>Talboken kommer</i>	4 091	405	-
Totalt antal nedladdningar	878 938	908 247	694 319

Källa: NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Under 2017 lanserades Talboken kommer till taltidningsprenumeranter. Med flickor/kvinnor respektive pojkar/män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 8. Antal fysiska utlån av talböcker

	2017	2016	2015
Utlånade fysiska titlar	2 266	2 299	3 114
Summa utlånade titlar	2 266	2 299	3 114

Källa: NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Den fysiska utlåningen av talböcker fortsätter att minska. Under 2017 har den minskat med 1,4 procent. Det är främst grupperna utländska bibliotek och svenska medborgare i utlandet som har behov av fysiska talböcker, de står för 59 procent av lånen.

Antalet registrerade användare uppgick i slutet av 2017 till 117 288 (94 453), varav nästan 55 procent²³ var under 18 år.

Tabell 9. Antal förmedlare i Legimus

	2017	2016	2015
Antalet bibliotek som är registrerade hos MTM			
Folkbibliotek	806	800	789
Skolbibliotek	2 474	2 327	2 220
Sjukhusbibliotek	65	65	64
Högskolebibliotek	134	131	142
Summa	3 479	3 323	3 215
Antalet bibliotek som lånat direkt från MTM			
Folkbibliotek	66	69	60
Skolbibliotek	98	122	112
Sjukhusbibliotek	4	3	5
Högskolebibliotek	2	10	5
Summa	170	204	182

Källa: NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Antalet registrerade bibliotek hos MTM ökade med cirka fem procent. Antalet bibliotek som lånat direkt från MTM har minskat med cirka 17 procent.

Tabell 10. Antal användare i Legimus som registrerats via bibliotek

	2017	2016	2015
Folkbibliotek totalt	61 391	50 600	50 422
- varav kvinnor	30 095	-	-
- varav män	31 275	-	-
- varav övriga	21	-	-
Skolbibliotek totalt	44 389	34 216	29 913
- varav flickor	20 520	-	-
- varav pojkar	23 843	-	-
- varav övriga	26	-	-
Sjukhusbibliotek totalt	79	79	62
- varav kvinnor	47	-	-
- varav män	32	-	-
- varav övriga	0	-	-
Högskolebibliotek totalt	11 422	9 558	13 020
- varav kvinnor	8 183	-	-
- varav män	3 191	-	-
- varav övriga	48	-	-
Summa registrerade användare i Legimus	117 288	94 453	93 417

Källa: NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Under 2017 gallrades cirka 9 200 användare på grund av inaktivitet. Totalt 34 734 (30 638) nya konton skapades (17 272 kvinnor/flickor, 17 391 män/pojkar, 71 övriga). Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 11. Antal registrerade användare som lånat via *Legimus*

	2017	2016	2015
Folkbibliotek totalt	40 006	33 734	26 532
- varav kvinnor	20 722	-	-
- varav män	19 271	-	-
- varav övriga	13	-	-
Skolbibliotek totalt	24 236	19 549	13 926
- varav flickor	11 932	-	-
- varav pojkar	12 293	-	-
- varav övriga	11	-	-
Sjukhusbibliotek	53	46	40
- varav kvinnor	29	-	-
- varav män	24	-	-
- varav övriga	0	-	-
Högskolebibliotek	8 068	6 592	5 128
- varav kvinnor	5 854	-	-
- varav män	2 187	-	-
- varav övriga	27	-	-
Övriga bibliotek	18	-	-
- varav kvinnor	6	-	-
- varav män	11	-	-
- varav övriga	1	-	-
Summa	72 383	59 921	45 626

Källa: NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Tabellen visar att antalet användare som har lånat minst en talbok via Legimus under 2017 har ökat med drygt 20 procent. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 12. Antal exemplar försålda talböcker

	2017	2016	2015
Till privatpersoner	40	51	74
Till bibliotek, BTJ	8 867	6 401	6 345
Till bibliotek, Inläsningstjänst AB	0	0	1
Summa	8 907	6 452	6 420

Källa: Underlag från BTJ och Inläsningstjänst AB

Kommentar till tabellen

MTM tillhandahåller talböcker till försäljning via en återförsäljare, BTJ, som laddar ner exemplar från legimus.se och säljer dem till biblioteken. Eftersom försäljningsstatistiken från 2017 redovisas enligt nya kriterier är den inte jämförbar med tidigare år. BTJ säljer även till privatpersoner.

Punktskriftsböcker

Beståndet av punktskriftsböcker uppgick vid årsskiftet till cirka 18 700 titlar²⁴. Böckerna produceras i olika format och distribueras till användarna via MTM:s punktskriftsutlåning, via folk- och skolbibliotek samt genom envägs-lån. Totalt har 15 182 (18 001) volymer lånats ut, 93 procent av dessa lånades ut som envägslån. MTM lånade ut till 630 (591) användare samt till ett stort antal folk- och skolbibliotek som förmedlar punktskriftsböcker. MTM tillhandahåller även punktskriftsböcker till försäljning.

Tabell 13. Antal utlånade och försålda punktskriftsböcker samt antal punktskriftsanvändare

	2017	2016	2015
Utlånade volymer	15 182	18 001	17 660
- varav barnböcker	2 861	3 007	3 089
Försålda exemplar	353	286	369
Antal punktskriftsanvändare, totalt	630	591	584
- varav kvinnor	395	-	-
- varav män	231	-	-
- varav övriga	4	-	-

Källa: Mikromarc

24 Mikromarc

Kommentar till tabellen

Utlåningen har minskat med 16 procent. Den minskade utlåningen kan dels bero på att produktionen av punktskriftsböcker för vuxna har minskat med mer än hälften jämfört med 2016, dels på förändringar i låntagargruppen. Då låntagargruppen är liten ger enskilda låntagares förändrade läsvanor stort genomslag. Antalet låntagare har under året ökat med sju procent. Samarbetet med landets syncentraler, SRF och SPSM bidrar till att punktskriftsanvändare får kännedom om möjligheten att låna punktskriftsböcker från MTM. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Myndigheten ska främja tillgången till punktskrift och taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Tabell 14. Bestånd, taktila bilderböcker

	2017	2016	2015
Bestånd, taktila bilderböcker	89	87	84
Försålda exemplar, antal	228	215	254

Källa: Mikromarc, CRM

Kommentar till tabellen

Tre nya taktila bilderböcker för barn med funktionsnedsättning har producerats i collageteknik. En av dessa, *Raska på Alfons Åberg*, har producerats i samarbete med Norsk lyd- och blindeskriftbibliotek (NLB) och Celia, MTM:s systerbibliotek i Finland. Samproduktion av taktila bilderböcker innebär att produktionskostnaden minskar. En titel, *Godnatt alla djur*, har framställts med tecken som stöd. En titel, *Var är Lilla Skrovlig?*, har gallrats ur beståndet.

Jag älskar mina böcker med bilder. Men det är inga vanliga bilder eftersom jag ser med fingrarna.”

Talita Alnashi, går på lågstadiet och läser taktila bilderböcker

Främja teckenspråkig litteratur

MTM tillgängliggör teckenspråkig litteratur producerad av SPSM, i form av filmer i *legimus.se*. Utbudet omfattar 148 titlar²⁵ och består främst av barn- och ungdomsböcker. Antalet lån av teckenspråkig litteratur via *legimus.se* uppgick 2017 till 29 (39) stycken²⁶. Under 2017 har myndigheten genomfört en pilotstudie om förutsättningarna för att producera och distribuera teckenspråkig litteratur.

MTM ska främja teckenspråkig litteratur

Medier utbildning

Prestationen *Medier utbildning* omfattar produkter och tjänster som myndigheten erbjuder och som används av studerande vid högskola och universitet.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier utbildning* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet. Vidare utifrån den servicenivå som ökat utbud och ökad samtidig tillgång till produkterna ger.

Ingen student med läsnedsättning ska behöva vänta på sin kurslitteratur. MTM har fortsatt arbetet med att effektivisera produktions- och distributionsprocessen. Detta har lett till att kötiden förkortats med ytterligare sex dagar²⁷ för kurslitteratur som talbok.

Landets lärosäten ansvarar för registrering av studerande till tjänsten *Egen nedladdning*. I december 2017 fanns det 11 422 registrerade användare med nedladdningskonto på universitets- och högskolebibliotek, att jämföra med 9 558 vid samma tidpunkt året innan, en ökning med cirka 20 procent.

Antalet studenter som begär att få sin kurslitteratur i punktskrift varierar mellan åren. Varje student som begär kurslitteraturen som punktskrift är mycket kostnadsdrivande för myndigheten.

MTM ska förse högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning med sådana exemplar av kurslitteratur som de behöver för att kunna ta del av litteraturen

Förbättrad service till studenter

Många högskolor har studenter som läser på distans. För att underlätta för dessa studenter har MTM infört möjligheten för förmedlare på högskolebibliotek att på distans genomföra introduktionssamtal och registrering i *Legimus*. Introduktionssamtal på distans följer MTM:s riktlinjer.

I syfte att förkorta väntetiden för studenter har MTM förbättrat rutinerna för så kallade delleranser. Detta innebär att studenten får delleranser av sin kurslitteratur.

25 NDS statistikverktyg

26 NDS statistikverktyg

27 Dynamics AX

MTM har ett samarbete med Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), där MTM producerar tillgänglig litteratur för studerande på de utbildningar som MYH administrerar. MTM har även ett samarbete med folkhögskolor. Produktionen bekostas av skolorna och böckerna finns tillgängliga för lån i *legimus.se*. Samarbetet har resulterat i 35 (31) titlar²⁸.

Produktion och förvärv

MTM producerar och förvärvar talböcker (både svenska och utländska) och punktskriftsböcker för högskolestuderande med läsnedsättning. Under året har det lett till en ökning av tillgången till tillgänglig kurslitteratur.

Produktion sker antingen på förslag från studenterna eller genom urval av nyttgiven kurslitteratur. MTM samarbetar med lärosätena för att identifiera och förproducera titlar.

Tabell 15. Antal producerade och förvärvade titlar, *Medier utbildning*

	2017	2016	2015
Produktion talböcker	1 566	1 438	1 723
Produktion punktskriftsböcker	15	28	21
Produktion e-textböcker	53	52	44
Förvärv talböcker	136	160	234
Summa produktion och förvärv	1 770	1 678	2 022

Källa: Dynamics AX

Kommentar till tabellen

Produktionen av talböcker har ökat på grund av ökad efterfrågan. Förvärven av talböcker från högskolorna fortsätter minska, då högskolorna väljer att använda andra hjälpmedel än inläsning för mindre omfattande material.

Utlåning

Tabell 16. Antal fysiska lån och digitala lån

	2017	2016	2015
Fysiska lån, direkt från MTM	-	-	299
Antal digitala lån, högskolebibliotek	420	568	869
Antal digitala lån, studenter vid högskolebibliotek	115 158	112 561	84 224
- varav kvinnor	83 343	-	-
- varav män	31 580	-	-
- varav övriga	235	-	-
Summa	115 578	113 129	85 392

Källa: Mikromarc, NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Utlåningen av fysiska talböcker direkt från MTM till studenter avslutades 2016. Bland låntagare som är registrerade via högskolebibliotek har antalet digitala lån i Legimus ökat med 3 procent. Med kvinnor respektive män avses det genom personnummer tilldelade könet. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer. 72 procent av lånen görs av kvinnor.

Utveckling

Prestationen *Utveckling* omfattar den verksamhet som resulterar i utveckling och vidareutveckling av produkter och tjänster och som kommer användarna tillgodo.

Kvalitativa aspekter

Verksamheten *Utveckling* resulterar i nya och förbättrade produkter och tjänster som myndigheten bedömer får positiva effekter för användarna. Arbetet sker i samverkan med användare och leverantörer. Verksamheten syftar till ökad tillgänglighet och ökad valfrihet i användningen av produkter och tjänster. Genom att även främja forskning kring tillgängliga medier och MTM:s målgrupper, kan nya produkter och tjänster i än högre grad komma användarna till godo.

MTM har under året, tillsammans med Anna Hampson Lundh, forskare vid Högskolan i Borås, tagit fram en forskningsöversikt för att få mer kunskap om den forskning som finns inom användningen av tillgängliga medier. Myndigheten utvidgar nu även arbetet med att fördjupa kunskapen om både befintliga

MTM ska främja och bevaka teknikutvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk och dagstidningar för personer med funktionsnedsättning

och potentiella användare och deras behov genom användar- och målgruppsundersökningar. MTM är även medlem i *Standardiseringen i Sverige (SIS)* och deltar i flera tekniska kommittéer i syfte att bidra till tillgänglig läsning.

Utifrån användarnas behov har MTM fortsatt samarbeta med leverantörer och tillverkare för att vidareutveckla de olika konsumtionslösningar som stöder läsning av talböcker och taltidningar. I samband med tekniskskiftet för taltidningar infördes möjligheten att läsa dagstidning som taltidning i appen *Legimus*. Nu har ytterligare en app tagits fram, *Akila*, som riktar sig främst till seende personer med läsnedsättning. Den har bland annat funktioner för att visa bilder ur tidningarna samt ytterligare stödfunktioner för läsning. I utvecklingen av *Akila* har användare deltagit i utveckling och tester av all ny funktionalitet.

Det är underbart att få sina talböcker direkt till spelaren! Jag slipper vänta på posten och behöver inte längre be någon gå till brevlådan när jag läst klart.”

Ingrid Keyser 90 år,
Talboken kommer-läsare,
Läsliv 1/2017

Projektet *Talboken kommer till taltidningsprenumeranter*, som innebär att talböcker förmedlas av lokala bibliotek och distribueras via internet till målgruppen äldre med synnedsättning, är i sin slutfas. Samtliga regioner i landet har nu möjlighet att erbjuda tjänsten till användare som har tillgång till internetanslutna daisyspelare. För användarna är det möjligt att läsa talböcker, taltidningar samt läns- och kommuntaltidningar i en och samma spelare.

Samordnad distribution av läns- och kommuntaltidningar

I november 2015 fick MTM i uppdrag²⁹ att påbörja samordning av distributionen för läns- och kommuntaltidningar med den befintliga taltidningstjänsten. Projektet avslutades 2017 och samtliga läns- och kommuntaltidningar har nu möjlighet att erbjuda sina prenumeranter tjänsten digitalt.

29 Regeringsbeslut III 2 N2015/06720/ITP

Dagstidningar

Prestationen *Dagstidningar* omfattar dagstidningar som myndigheten i samverkan med tidningsföretagen årligen producerar, tillgängliggör och distribuerar som taltidning samt det användarstöd myndigheten tillhandahåller.

Kvalitativa aspekter

Verksamheten *Dagstidningar* resulterar i en ökad användarnytta genom att varje år tillgängliggöra ett brett utbud av dagstidningar samt tillhandahålla den servicenivå som ett brett utbud och förbättrade tjänster ger. Utbudet har ökat med två nya tidningstitlar.

De kvalitativa aspekterna utgår huvudsakligen från den utveckling som sker inom taltidningsområdet.

Myndigheten har till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av en vanlig dagstidning

Dagstidningar och kostnader

Taltidningar produceras med talsyntes och distribueras via internet. Det ger användaren möjlighet att prenumerera på valfri dagstidning oavsett var man befinner sig, läsa all redaktionell text i tidningen samt använda utrustning som passar individens egna behov. Taltidningsnämnden beslutar om stöd för utgivning av taltidningar i enlighet med förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning. MTM ansvarar för produktion och distribution, vilket sköts via upphandlade leverantörer.

Prenumeranterna kan, vid behov, erhålla kostnadsfri mottagarutrustning. MTM ansvarar för upphandling, fördelning och vidareutveckling av de mottagare som behövs för att prenumeranterna ska kunna lyssna på taltidningen.

Tabell 17. Kostnad för taltidningsverksamheten exklusive OH-kostnader, tkr

	2017	2016	2015
Taltidningsverksamhet	37 223	35 630	34 250
- varav inköp nya mottagare	0	0	0
Bidrag till taltidningsföretag	8 980	9 238	10 338
Summa exklusive utbyte av mottagare	46 203	44 868	44 588
Summa inklusive utbyte av mottagare	46 203	44 868	44 588

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Kostnaden för taltidningsverksamheten har ökat med knappt 3 procent jämfört med 2016.

Kostnadsutvecklingen kan också kopplas till kostnad per prenumerant³⁰.

Tabell 18. Kostnad per prenumerant, tkr.

	2017	2016	2015
	10,8	10,1	8,9

Källa: Agresso, underlag från tidningsföretag och Textalk Vision

Kommentar till tabellen

Kostnaden per prenumerant har ökat jämfört med 2016 trots att kostnaderna för taltidningsverksamheten har minskat. Detta beror på att antalet prenumeranter har minskat.

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda personer med synnedsättning kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället

Tidskrifter

Prestationen *Tidskrifter* omfattar de produkter och tjänster som erbjuds personer med synnedsättning, samt stöd till de kulturtidskrifter som själva tillgängliggör sin tidskrift.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Tidskrifter* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tidskrifter som varje år tillgängliggörs samt även utifrån den servicenivå som ett ökat utbud och förbättrade tjänster ger.

Antalet prenumerationer på punktskriftsversionen av nyhetstidningen *8 Sidor* har ökat med cirka 54 procent. För att möta målgruppens behov ges den ut med både normalt och dubbelt radavstånd.

Det bokstavspaket med magnetplatta MTM tagit fram för tidningen *Knep & Knåp* har fått fler personer att prenumerera på tidningen under 2017.

Antalet tidningar man kan prenumerera på, och få som hel tidning i punktskrift, har ökat från 10 till 14.

Tabell 19. Antal tidningar och prenumerationer

	2017	2016	2015
Taltidning, barn, 2 stycken	99	107	115
- varav flickor	43	-	-
- varav pojkar	51	-	-
- varav övriga	5	-	-
Taltidning, vuxna, 3 stycken	436	500	544
- varav kvinnor	291	-	-
- varav män	119	-	-
- varav övriga	26	-	-
Punktskriftstidning, barn, 1 stycken	16	17	18
- varav flickor	9	-	-
- varav pojkar	4	-	-
- varav övriga	3	-	-
Punktskriftstidning, vuxna, 2 stycken	128	138	140
- varav kvinnor	89	-	-
- varav män	34	-	-
- varav övriga	5	-	-
Tidskrifter i sin helhet överförda till punktskrift, vuxna, 14 stycken	167	161	181
- varav kvinnor	112	-	-
- varav män	43	-	-
- varav övriga	12	-	-
8 Sidor, punktskrift	51	33	-
- varav kvinnor	24	-	-
- varav män	11	-	-
- varav övriga	16	-	-
Summa	932	982	1 027

Antalet prenumerationer hämtas ur Agresso

Kommentar till tabellen

Många prenumerationer av tidningarna för vuxna tillhör den äldre generationen.

Uppsägning av prenumeration sker ofta med hänvisning till hög ålder. Efterfrågan på tidningar för vuxna minskar generellt, men nya prenumerationer tillkommer. Med kvinna/flicka respektive man/pojke avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas prenumerationer som inte har angett komplett personnummer, eller organisationer.

MTM ska göra kulturtidskrifter tillgängliga för personer med funktionsnedsättning

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda personer med synnedsättning kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället

Stöd för inlästa kulturtidskrifter

MTM administrerar ett stöd för inläsning och redigering av kulturtidskrifter. Under 2017 har 13 kulturtidskrifter erhållit cirka 560³¹ tkr i stöd.

Individuell service

Prestationen *Individuell service* omfattar produkter och tjänster som erbjuds personer med synnedsättning.

Kvalitativa aspekter

Individuell service är verksamhet som genom hög personlig servicenivå bidrar till att skapa möjlighet till ökad delaktighet i samhället, exempelvis *Utskrivningstjänsten* och *Lästjänsten via fax*. *Punktkassen* och *Punktväskan* samt spel och almanackor som anpassas efter målgruppens behov ingår i den individuella servicen.

Möjligheten för punktskriftsläsande barn att tidigt komma i kontakt med bokstäver, text och böcker är ofta begränsad, eftersom tillgången på punktskrift i omgivningen är liten. Via syncentralerna förmedlas *Punktkassen* och *Punktväskan* till familjer där ett barn förväntas bli punktskriftsanvändare. Materialet är riktat till barn i förskoleålder och ska inspirera till läsning och lek där färdigheter används som behövs för punktläsning. Punktskriftsläsande barn i åldrarna 5–12 år kan vara medlemmar i *Punktklubben* och får då paket med böcker, enkla texter och andra läsinspirerande saker.

Punktskriftsalmanackor och sällskapsspel tillgängliggörs och säljs via återförsäljare. Via *Punktskriftstjänsten* kan man prenumerera på *Melodikryssets* kryssruta i punktskriftsformat.

Tabell 20. Antal producerade artiklar

	2017	2016	2015
Almanackor i fem olika format	490	500	545
Synanpassade kortlekar	350	280	210
Sällskapsspel	105	215	130
Summa	945	995	885

Källa: Agresso, CRM, e-postbeställningar samt telefonbeställningar

Kommentarer till tabellen

Vissa artiklar tillverkas endast vid behov. Efterfrågan på almanackor i punktskrift minskar, medan efterfrågan på spelkort med punktskrift ökar. 2016 trycktes ett stort antal (100) av ett nytt, egenproducerat sällskapsspel. Det har inte gjorts 2017, vilket förklarar skillnaden.

Tabell 21. Antal prenumeranter och levererade produkter

	2017	2016	2015
Lästjänsten via fax, totalt	9	37	45
- varav kvinnor	2	-	-
- varav män	7	-	-
Melodikrysset, totalt	41	39	38
- varav kvinnor	32	-	-
- varav män	9	-	-
Punktkassen	17	18	29
Punktväskan	14	20	27
Punktklubben, totalt	26	25	27
- varav flickor	15	-	-
- varav pojkar	11	-	-

Källa: Agresso, sammanställningar av beställningar via e-post och telefon, samt CRM-system.

Kommentar till tabellen

Lästjänsten via fax har fortsatt minskad efterfrågan. Idag finns alternativa sätt att tillgängliggöra, exempelvis att skanna in material och låta en talsyntes på datorn läsa upp texten. Tjänsten kräver fast telefonabonnemang, vilket minskar efterfrågan då många endast har mobil och ip-telefoni. Registret innehåller enbart aktiva abonnenter och sedan 2015 tas inga nya abonnenter emot. Med kvinna/flicka respektive man/pojke avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis asylsökande med LMA-nummer, eller organisationer/institutioner. Punktkassen och Punktväskan delas ut via förmedlare, därav ingen fördelning utifrån kön.

Punktskriftstjänsten är en individuell service för personer med dövblindhet och personer med synnedsättning. Personer med synnedsättning kan kostnadsfritt beställa maximalt 1 500 originalsidor per person och år. Personer med dövblindhet har inga begränsningar i antalet sidor. Användaren kan skicka in privat material för att få det översatt till punktskrift. MTM bedömer att användarna i målgruppen blir mer och mer it-vana och själva söker information och skannar sitt material, vilket gör att behovet av tjänsten minskar.

Det finns möjlighet att prenumerera på innehållsförteckningen ur två tidskrifter, för att sedan beställa de artiklar man vill ha.

Från januari 2017 övergick ytterligare fyra tidningar till att bli "hela" tidningar, bland dem *Doktorn* och *Femina*.

Tabell 22. Antal ärenden och registrerade användare till *Punktskriftstjänsten*

	2017	2016	2015
Antal ärenden	693	1 820	2 098
Antal registrerade användare	218	203	274

Källa: Accessdatabas DUT samt CRM-system

Kommentar till tabellen

Antalet ärenden fortsätter att minska och det är relaterat till möjligheten att prenumerera på hela tidningar, samt att användarna inte har behov av utskrifter.

Punktskriftstjänsten hade under året 93 (39) aktiva beställare, av dessa är 11 (6) dövblinda punktskriftsanvändare.

Myndigheten ska vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier. Myndigheten ska sammanställa och sprida information om tillgängliga medier och deras målgrupp

Kunskapscentrum

MTM har till uppgift att utveckla verksamheten på vetenskaplig grund med utgångspunkt i användarnas behov, i syfte att utveckla och öka tillgången till litteratur, nyheter och information för personer med funktionsnedsättning. I detta arbete är användare och intresseorganisationer, liksom läsombuden, förmedlarna och andra samarbetspartners, viktiga aktörer och ambassadörer. MTM:s Brukarråd och referensgrupper utgör ett viktigt och värdefullt stöd i uppdraget att MTM ska vara ett nationellt kunskapscentrum.

Med stöd av MTM:s vetenskapliga råd samlas, analyseras och sprids forskning om sådant som ligger i linje med MTM:s verksamhet och som i förlängningen kan användas i praktisk tillämpning.

MTM bevakar systematiskt den tekniska utvecklingen inom sitt verksamhetsområde, exempelvis genom deltagande i standardiseringsorganisationer, DAISY Consortium och IFLA³². För att utveckla produkter och tjänster som säkerställer att den enskilda personen får tillgång till information utifrån sina behov och funktionsförmågor är samverkan med marknadens aktörer viktig.

Alla MTM:s nämnder och råd har deltagit i arbetet med att ta fram MTM:s framtidsstrategi.

32 International Federation of Library Associations and Institutions

Punktskriftsnämnden

Punktskriftsnämnden har 12 medlemmar (nio ledamöter och tre ersättare), som representerar organisationer, myndigheter och institutioner inom punktskriftsområdet. Punktskriftsnämnden har under året haft fyra sammanträden. Nämnden har vid sina sammanträden berört ett stort antal ämnen, bland annat om att ge bättre förutsättningar för synskadade barn med flera funktionsnedsättningar att bli taktila läsare, om initiering av utvecklingsprojekt inom området 3D-modeller och 3D-skrivare samt förutsättningarna för punktskrift på samiska.

För att underlätta samverkan mellan institutioner och organisationer som kommer i kontakt med punktskriftsläsande barn har nämnden organiserat två arbetsgrupper, en arbetsgrupp för inlärning och läsning av punktskrift samt en för matematikundervisning.

Punktskriftsnämnden är medlem i *Standardiseringen i Sverige (SIS)* och deltar i den tekniska kommittén för hjälpmedelsstandardisering, SIS/TK 344.

Nämnden ska särskilt utarbeta riktlinjer för den svenska punktskriften

I nämndens skriftserie publiceras riktlinjer för svensk punktskrift och framställning av taktila bilder.

Nämndens ordförande Jana Holšánová, docent i Kognitionsvetenskap vid Lunds universitet, har initierat en undersökning om bildbeskrivningar. I undersökningen sammanställs tidigare forskning och riktlinjer om bildbeskrivning och ska ge underlag till kommande projekt om bildbeskrivning i forskning och praktik.

I samarbete med Myndigheten för delaktighet (MFD) har nämnden gjort en sammanställning av standarder, regler och riktlinjer om taktila orienteringskartor och skyltar i offentlig miljö för publicering på nämndens webbplats³³.

Nämnden ska medverka till internationellt samarbete inom området

Konferensen *Tactile Reading – Braille and graphics for children and youth* initierades av Punktskriftsnämnden och genomfördes den 5–7 april i Stockholm genom ett samarbete mellan MTM och SPSM.

Nämnden har deltagit i en konferens i Köpenhamn för punktskriftsnämnderna i de nordiska länderna.

Vetenskapligt råd

MTM:s vetenskapliga råd består av myndighetschefen, som är ordförande, samt nio ledamöter knutna till discipliner som på olika sätt berör myndighetens verksamhetsområden och målgrupp.

Vetenskapliga rådet har haft tre möten under året. Rådet har på flera sätt bidragit till att myndigheten ytterligare närmade sig forskningsområdet, bland annat genom att stödja en ansökan till Riksbankens jubileumsfonds *Flexit*-program för att sprida forskning utanför akademien, samt genom att

Inom MTM finns en nämnd för punktskrift och taktil läsning, punktskriftsnämnden. Punktskriftsnämnden har till uppgift att främja och utveckla taktil läsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns vetenskapligt råd. Det rådgivande organet ska verka för att myndigheten bevakar och sprider relevant forskning om lättläst litteratur och nyhetsförmedling och om övriga tillgängliga medier och deras målgrupper

33 <https://www.mtm.se/punktskriftsnamnden/skrivregler-och-riktlinjer/skyltar-och-kartor-i-offentlig-miljo/>

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns brukarråd. Det rådgivande organet ska främja kontakter med målgrupper, intresseorganisationer och förmedlare och bistå myndigheten i frågor som rör det nationella kunskapscentret

Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för radio- och kassettidningar och andra taltidningar, taltidningsnämnden. Nämnden har de uppgifter som följer av förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning

initiera den forskningsöversikt som myndigheten publicerat under året.

Rådet har vid sina möten diskuterat och varit rådgivande inom flera för myndigheten aktuella områden, bland annat inom området lättläst litteratur. Två av rådets ledamöter har även presenterat sin forskning för myndighetens personal vid interna föreläsningar.

Bruckarråd

Rådet består av myndighetschefen, som är ordförande och nio ledamöter som representerar målgruppen och förmedlare. Bruckarrådet har haft tre möten under 2017. MTM samverkar med de deltagande organisationerna utifrån målgruppens behov av MTM:s produkter och tjänster.

Taltidningsnämnden

Taltidningsnämnden utses av regeringen och har nio ledamöter. Nämnden har under året haft fem sammanträden.

Taltidningsnämnden har till uppgift att genom informationsinsatser försöka få tidningsföretag att starta utgivning av taltidningar

MTM genomförde insatser under 2017 för att befästa och förankra taltidningen som ett viktigt och, ur demokrati- och tillgänglighetsperspektiv, ständigt aktuellt medium.

Region Östergötland och MTM bedrev under 2017 ett projekt som bland annat syftade till att öka kunskapen och kännedomen om taltidningar hos förmedlare på bibliotek, syncentraler och verksamheter inom LLS- och äldreomsorg i Östergötland. Som utgångspunkt användes metod och erfarenheter från det projekt som Region Värmland och MTM bedrev under 2016.

I samverkan med ett antal tidningskoncerner har Taltidningsnämnden bedrivit projekt i syfte att sprida information om taltidningar, öka antalet taltidningsprenumeranter och få mer kunskap om behoven hos en utökad målgrupp. Taltidningsnämnden har under året gjort en sammanställning av effekten av dessa projekt. Den visar att projekten haft en viss positiv effekt på utvecklingen. Tidningar som har ingått i ett projekt visar en mer positiv prenumerantutveckling jämfört med tidningar som inte ingått i ett projekt. Minskningen av antalet prenumeranter har också varit lägre för många av projekttidningarna jämfört med övriga tidningar.

Under året har Taltidningsnämnden erbjudit tidningsföretagen möjlighet att ansöka om ett särskilt stöd för att uppdatera sin webbplats med prenumerationsinformation för taltidningen. 62 tidningar har ansökt om stödet, vilket innebär att i stort sett alla tidningar som ger ut taltidningar nu har information om dem på sina webbplatser.

Utbudet har ökat med två nya taltidningar under 2017. Sju nya taltidningar startades och fem lades ned.

Nämnden ska verka för att prenumeranter på taltidningar får utbildning och sådant stöd som underlättar för dem att tillgodogöra sig tidningarna och att sköta den tekniska utrustning som behövs för mottagningen

Innehållet i taltidningen är i princip detsamma som i dagstidningen. Prenumeranten kan välja mellan tre versioner av taltidningen: fullängds-, kort- eller profiltidning. Profiltidningen formas utifrån individuella val så att något eller några avsnitt av tidningen läses först.

MTM har en process för att underlätta och stödja tidningsläsarna. Varje ny prenumerant kontaktas för att utifrån en behovsprövning kunna fastställa vilket sätt att läsa taltidningen som passar bäst: via appen *Legimus*, via e-post, eller med daisyspelare med internetuppkoppling. De flesta prenumeranter, 82 procent, väljer att läsa med en daisyspelare. Om en sådan är aktuell, introduceras utrustning och taltidning vid personliga hembesök. Därefter har prenumeranten möjlighet att kontakta supportfunktionen *Taltidningshjälpen*. Användare av appen *Legimus* får stöd från MTM.

För de prenumeranter som valt att behålla RATS-mobilen³⁴ för att läsa taltidningen finns en särskild supportfunktion.

Nämnden ska följa och analysera utvecklingen av verksamheten med utgivning av taltidningar

Under 2017 kom sammanlagt 124 (122) dagstidningar ut som taltidningar.

Taltidningarna täcker i det närmaste hela landet och de flesta av landets alla dagstidningar ges ut som taltidning. Taltidningsnämnden följer kontinuerligt prenumerantutvecklingen genom att inhämta uppgifter om antalet prenumeranter från tidningsföretagen. Resultatet sammanställs kvartalsvis i nämndens statistikrapporter.

Av tabell 23 framgår att antalet prenumeranter fortsatt att minska mellan 2016 och 2017. Nya prenumeranter strömmar till kontinuerligt, men då uppsägningarna samtidigt är stora, och många prenumeranter har en hög medelålder, är nettoförändringen fortsatt negativ under 2017.

Tabell 23. Antal tidningar och prenumeranter

	2017	2016	2015
Antal tidningar	124	122	113
Antal prenumeranter	4 273	4 440	4 644
- varav kvinnor	1 748	1 910	2 029
- varav män	2 076	2 150	2 290
- varav övriga	449	380	325

Källa: Statistik från tidningsföretagen och Textalk Vision

34 En RATS-mobil är en särskild mobiltelefon där användaren kan lyssna på sin taltidning. RATS-taltidningarna upphörde i samband med tekniksiftet, men tidigare prenumeranter har erbjudits möjlighet att fortsätta använda detta konsumtionsformat.

Kommentar till tabellen

Prenumerantstatistiken för taltidningar är uppdelad på kvinnor och män och visar till stora delar på en jämn fördelning mellan könen. Flera tidningar rapporterar samtidigt en viss osäkerhet i den könsuppdelade statistiken, vilket bland annat beror på att en prenumeration kan användas av flera personer i hushållet. En viss andel av prenumerationerna innehas av institutioner, dessa har ökat med 18 procent under 2017 och redovisas i kategorin övriga. Sju nya taltidningar startades under 2017 och fem lades ned. För att ge en mer korrekt bild av vilka tidningstitlar som finns tillgängliga för prenumeration ändrades basen för beräkningen av tidningstitlar från 2015.

Utveckling av prenumerationspriset

I förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning finns ingen reglering av priset på taltidningen, vilket var fallet i den tidigare förordningen. Taltidningsnämnden har undersökt utvecklingen av prenumerationspriset genom att hämta in uppgifter om priset på papperstidningen respektive taltidningen samt undersökt om det förekommit några kampanjpriser på taltidningen.

Av totalt 111 (111) tidningar i undersökningen hade 80 (72) tidningar samma pris på papperstidningen som taltidningen. Hos 45 (39) tidningar förekom någon form av rabatt på taltidningen. För 37 (36) av dessa är priset ungefär tio procent av priset om man prenumererar på båda versionerna, vilket var den prismodell som fanns enligt den tidigare taltidningsförordningen. Övriga tidningar erbjuder taltidningen till lägre pris under viss tid eller helt gratis. Det är alltså en viss ökning av andra former av rabatter än vad som reglerades i den tidigare taltidningsförordningen.

Alla kan läsa och hör sen! och Taltidningen till fler

MTM samverkade under året med regionbiblioteken i Dalarna, Uppsala, Gävleborg och Östergötland i projekten *Alla kan läsa och hör sen!* och *Taltidningen till fler*. Projekten syftade till att öka kunskapen och kännedomen om tillgängliga medier, inklusive dagstidningar som taltidning, hos förmedlare på bibliotek. Projekten syftade till att integrera taltidningar som en del av begreppet tillgängliga medier, utarbeta metoder för hantering av dagstidningar som taltidning på bibliotek och dessutom ge ökad kunskap och kompetens hos MTM om hur bibliotek arbetar med tillgängliga medier.

MTM ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv i sin verksamhet

Övrig återrapportering

I detta avsnitt redovisas myndighetens arbete med jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv. Här redovisas även myndighetens kommunikationsverksamhet och samverkan samt myndighetens arbete inom *Agenda 2030*.

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Under året har MTM fortsatt med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i myndighetens verksamhet. Samarbete har inletts med *Nationella sekretariatet för genusforskning* vid Göteborgs universitet. Sekretariatet ger stöd i planering och genomförande, samordnar kompetenshöjande insatser och har bjudit in till nätverksträffar för erfarenhetsutbyte. Som ett inledande arbete genomfördes under hösten ett antal seminarier för myndighetens ledningsgrupp respektive den arbetsgrupp som ansvarar för området.

Mångfaldsperspektiv

MTM som arbetsplats strävar efter att vara fri från diskriminering och ge lika möjligheter för alla. För att säkerställa urvalsmetoden vid rekrytering har MTM infört en kompetensbaserad rekryteringsmodell där alla sökande värderas utifrån kompetens och ingen diskrimineras. Därför har MTM också tagit bort frågor om ålder och kön ur ansökningsverktyget. Verktyget är också tillgängligt för sökande med funktionsnedsättning.

I underlaget för sökande till beredskapsjobb anger MTM att den sökande inte behöver tala flytande svenska.

Språklig mångfald

MTM har fortsatt utveckla beståndet på andra språk än svenska och engelska genom att producera bland annat på arabiska, jiddisch, persiska inklusive dari, somali, sorani och ungerska. Jämfört med 2016 ökade produktion av medier inom språklig mångfald med drygt 100 procent³⁵. LL-förlaget gav ut en titel på arabiska, *Jag och du* av Inti Chavez Perez, som också producerades som talbok.

Från vårt finländska systerbibliotek Celia har MTM förvärvat totalt 290³⁶ talböcker, främst på finska, men även på några andra språk. 23 av titlarna på finska, italienska samt spanska ingick i kategorin lättläst. MTM samarbetar även med Estonian Library for the Blind för förvärv av talböcker på ryska.

MTM ingår i det internationella samarbetet Accessible Book Consortium (ABC) Global Book Service³⁷ och har via ABC laddat ner totalt 166 talböcker, främst på engelska, men även på några andra språk, exempelvis portugisiska och nordsamiska. Förvärv via ABC ökade med 118 procent jämfört med 2016³⁸. Under 2017 laddades MTM:s produkter ner 149³⁹ gånger via ABC av Australien, Bangladesh, Danmark, Irland, Nederländerna, Nepal, Norge, Polen, Storbritannien, Sydafrika och USA.

35 Dynamics AX

36 Dynamics AX

37 <http://www.accessiblebooksconsortium.org/portal/en/index.html>

38 Dynamics AX

39 ABC Global Book Service, Statistics - Downloads

Tabell 24. Antal producerade titlar inom området språklig mångfald

	2017	2016	2015
Antal producerade titlar, språklig mångfald	56	26	17

Kommentar till tabellen

Tabellen visar antalet producerade titlar inom området språklig mångfald (exklusive titlar på svenska och engelska) inom Medier Kultur.

Tabell 25. Antal titlar förvärvade från ABC

	2017	2016	2015
Antal förvärvade titlar från ABC	168	77	40

Kommentar till tabellen

Tabellen visar antalet förvärvade titlar inom området språklig mångfald, en ökning med 118 procent.

Nordisk samverkan

MTM har föreläst på seminariet *Språket är det hus vi bor i* som anordnades i Århus av den nordiska föreningen *Kultur för alla*.

De 13 arabiska titlar som integrerades i MTM:s bestånd i år ingick i det nordiska samproduktionsprojektet som startades 2016.

Celia, NLB och MTM samverkade kring att framställa en talbok på nord-samiska för barn.

Barn- och ungdomsperspektiv

MTM:s barn- och ungdomsstrategi 2015– 2017 fokuserar på delaktighet, läsfrämjande och implementering av barnperspektiv i alla delar av myndighetens verksamhet. Barnperspektivet beaktas också i produktionskvoter och kvalitativ utveckling av talböcker och punktskriftsböcker för barn och unga.

Det läsfrämjande arbetet för barn och unga har utvecklats, exempelvis med boktips via *Instagram* och samverkan med Kulturhuset Stadsteaterns *Läslovsfestival* i Stockholm. En inspirationsfilm, *Välkommen till talböckernas värld*, lanserades för att inspirera barn och unga till läsning av talböcker. MTM:s *instagramkonto legimus_se* syftar till att nå fler unga användare och inspirerar till läsning. Sedan starten har antalet följare ökat markant.

MTM arrangerade i april 2017 tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) den internationella konferensen *Tactile Reading – Braille and graphics for children and youth*, som hade ett uttalat barnperspektiv rörande barns lärande och läsupplevelser.

MTM har arrangerat en studiedag riktad till skolpersonal: *Alla elevers rätt till läsning: en studiedag för dig som möter elever med lässvårigheter*. MTM har även haft två webinarier med specifikt fokus på skolpersonal.

Tabell 26. Antal registrerade användare (barn och unga) av *Egen nedladdning*

	2017	2016	2015
Antal personer under 18 år totalt	63 802	51 797	35 217
- varav flickor	25 865	-	-
- varav pojkar	37 913	-	-
- varav övriga	24	-	-

Källa: NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

MTM gallrade cirka 4 000 konton för användare under 18 år på grund av inaktivitet, en del av dessa konton var också dubletter. Totalt skapades 22 957 nya konton⁴⁰ för användare under 18 år. Av antalet registrerade användare utgör cirka 59 procent pojkar och cirka 40 procent flickor. Med flickor respektive pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis asylsökande med LMA-nummer.

Kommunikationsverksamhet

MTM:s marknads- och kommunikationsinsatser riktar sig till användare, förmedlare, samarbetspartners och övrig omvärld. Syftet med insatserna är att nå nya användare och öka medvetenheten om behovet av tillgänglig läsning i samhället. Syftet är även att stötta bibliotek, skola, omsorg, organisationer och övrig omvärld i arbetet med att nå fler inom målgruppen. Under 2017 har MTM genomfört föreläsningar, konferenser och studiedagar och också varit representerat på mässor. Myndigheten producerar tidskrifter, trycksaker, filmer, webinarier och informationsmaterial. Insatserna i digitala kanaler har ökat under 2017 med hjälp av nytt användarorienterat material, exempelvis filmer.

I syfte att fler ska känna till MTM:s verksamhet, tillgänglig läsning samt få en tydlig och enhetlig bild av myndigheten, fortsatte arbetet under 2017 med bred marknadsföring främst riktad till användare och anhöriga samt förmedlare.

MTM:s webbplatser

Mtm.se

Antalet besök på *mtm.se* har ökat med drygt 35 procent under 2017. Webbplatsen hade under året 256 267 besök och 653 600 sidvisningar, det senare en ökning med cirka 25 procent.

MTM ska inom sitt verksamhetsområde lämna information och råd till bibliotek och organisationer

40 NDS statistikverktyg

Supportwebben för dagstidningen som taltidning

Supportwebben för tidningsföretagens kundtjänst och privatmarknad lanserades i februari 2017. Supportwebben hade det sista kvartalet i snitt cirka 450 sessioner/månad.

Legimus.se

Legimus.se hade under 2017 totalt 1 131 194 besök, en ökning med cirka 20 procent.

Tidskrifter, nyhetsbrev och filmer

MTM har tre tidskrifter, *Läsliv*, *Vi punktskriftsläsare* samt *Läsombudet*. Tidskrifterna informerar om myndighetens verksamhet samt rapporterar om vår omvärld.

Läsliv utkommer med fyra nummer per år och vänder sig till personal på skolor, bibliotek, organisationer och inom omsorg samt till en intresserad allmänhet. *Läsliv* har 8 431 prenumeranter av den tryckta tidskriften, en ökning med 9 procent. Totalt 250 prenumeranter får tidskriften inläst som taltidning med text.

Vi punktskriftsläsare ges ut i samarbete av MTM och Punktskriftsnämnden med två nummer per år. Tidskriften riktar sig till punktskriftsanvändare och deras omvärld. Tidskriften har 406 punktskriftsprenumeranter samt 117 prenumeranter som läser den i tryckt version.

Läsombudet utkommer med fyra nummer per år och skickas till cirka 4 900 läsombud. Den vänder sig till omsorgspersonal och andra som ger läs-stöd till personer som har svårt att själva läsa.

MTM:s digitala nyhetsbrev når varje månad 7 000⁴¹ prenumeranter, som representerar olika intressegrupper. Dessutom går nyhetsbrev ut till medlemmar i Svenska Daisykonsortiet (SDK), medlemmar i *MTM:s skolwebb*, lärare inom Komvux, SFI, särsvux, gymnasiesärskola, skolbibliotek och LL-förlagets kunder.

Konferenser, föreläsningar, studiedagar och studiebesök

MTM deltog på *Bokmässan* i Göteborg. Temat var *Läsning för dina sinnen*. Förutom att visa upp produkter och tjänster anordnades träffar med författare och 8 *Sidors* chefredaktör. MTM genomförde fem seminarier inom huvudprogrammet och sju seminarier på de mindre scenerna.

Myndigheten deltog på ett flertal mässor och utställningar inom områdena vård och omsorg samt skola och bibliotek, bland annat på *Demensdagarna*, *Seniormässan*, FUB-konferensen *Vi blir också äldre*, *Dysleximässan*, *Funka för livet* i Kalmar samt *SETT* i Stockholm och Malmö. Deltagande har också skett vid flera läromedelsutställningar med stor geografisk spridning.

För att öka kunskapen hos bibliotek, organisationer, skolor och allmänheten om MTM:s produkter och tjänster har MTM presenterat myndighetens arbete både i Sverige och internationellt. MTM har:

41 MTM:s konto på mailchimp.com

- anordnat sex studiedagar, varav två gemensamma dagar för biblioteks-
personal på folk- respektive skolbibliotek, en studiedag med målgrupp
lärare, en med fokus på läsombudsverksamhet och läsfrämjande inom
omsorgerna, en fortbildningsdag för skolbibliotek i samarbete med In-
ternationella biblioteket samt en dag med fokus på skolpersonal som
möter elever i behov av tillgängliga medier,
- föreläst på regionala och lokala bibliotekskonferenser i Sverige,
- genomfört 20 webinarier i syfte att utbilda biblioteks- och skolpersonal,
- föreläst på högskoleutbildningarna i biblioteks- och informationsveten-
skap i Borås, Umeå, Lund, Växjö och Uppsala samt på olika pedago-
giska konferenser om talböcker och deras användning inom lärande,
- informerat och utbildat landets syncentraler,
- besökt tre av förbundet Sveriges Dövblindas tolv regionföreningar för
information om vilka produkter och tjänster MTM kan erbjuda perso-
ner med dövblindhet,
- i samverkan med SPSM utbildat elever och föräldrar till barn med svår
synnedsättning/blindhet,
- föreläst om skolbibliotek vid *Läsdelegationens* seminarium om läsning i
och utanför skolan,
- varit medarrangör och föreläsare vid nio regionala inspirationsdagar
för läsombud, högläsare, arbetsgrupper, bibliotekspersonal med flera,
- varit medarrangör tillsammans med FUB, Autism- och Asperger-
föreningen i Stockholm, Studieförbundet Vuxenskolan och Skansen
av *Med alla sinnen på Skansen* – en dag speciellt för besökare med funk-
tionsnedsättning,
- varit medarrangör och föreläsare vid tre regionala utbildningar för nya
läsombud och högläsare,
- samverkat med Kulturhuset Stadsteaterns *Läslovsfestival* i Stockholm,
- delat ut priset *Årets läsombud* i Ystad,
- medverkat på externa konferenser, bland annat *DigIT Stockholm*, Kul-
turrådets dag *Att överbrygga läsklyftor – en metoddag om läsfrämjande för
vuxna* samt Forum Carpes halvdagskonferens *Vad skulle jag gå miste om
ifall jag inte kunde läsa?*,
- i samarbete med Taltidningen till fler, Region Östergötland, hållit se-
minariet *IT-ovana läser digitalt och tillgängligt på Internetdagarna*.

MTM ska integrera ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete i sin verksamhet. Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer. Myndigheten ska även sträva efter att samverka med relevanta internationella aktörer

MTM och omvärlden

MTM samverkar med aktörer inom olika sektorer både nationellt och internationellt. Den samverkan som har bedrivits under 2017 bedöms ha strategisk betydelse och har lett till ökad kännedom i omvärlden om MTM:s verksamhet, produkter och tjänster, ökad kunskap inom MTM om målgruppen och användare, samt möjligheter till utvecklat samarbete och samverkan med relevanta aktörer.

MTM och Institutet för språk- och folkminnen har under 2017 ingått ett samverkansavtal i syfte att bidra till myndigheternas förmåga att fullgöra sina uppdrag.

MTM:s råd

MTM har under 2017 återinfört *MTM:s råd* för informella samtal av övergripande och strategisk karaktär med representation från myndigheter och organisationer som står MTM:s verksamhet nära. MTM:s generaldirektör är ordförande. Rådet kompletterar de befintliga råden och tillför kompetens och medverkan från ytterligare aktörer inom myndighetens verksamhetsområde.

I rådet ingår Institutet för språk och folkminnen, Kulturrådet, Kungliga biblioteket, Myndigheten för delaktighet, Post- och telestyrelsen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Svensk biblioteksforening, Svenska förläggareföreningen, Sveriges författarförbund och TU Medier i Sverige.

Biblioteken

MTM samarbetar med bibliotek inom alla sektorer för att ge service till personer med funktionsnedsättning som ger en läsnedsättning eller som behöver utveckla sin läsförmåga. Alla biblioteksformer erbjuder service till denna målgrupp. Rollerna är olika på nationell, regional och lokal nivå. MTM producerar litteratur i tillgängliga format och utvecklar tjänster för distribution av titlarna. På regional nivå anordnas utbildningar och utvecklingsprojekt i syfte att nå målgruppen. Personal på lokala bibliotek lånar ut, registrerar användare samt informerar om servicen till användarna.

Referensgrupper och förmedlare

MTM har fem referensgrupper: tillgänglig barnbiblioteksservice, skol-, folk-, universitet-/högskolebibliotek samt för läsfrämjande till LSS- och äldreomsorg. Syftet med referensgrupperna är att förbättra servicen till användarna och att samverka kring myndighetens verksamhetsområden.

Kungliga biblioteket, KB

MTM samverkar med KB på flera sätt och har sedan 2013 ett samverkansavtal. MTM har under året deltagit i KB:s arbete med nationell biblioteksstrategi, dels som deltagare i den övergripande referensgruppen, dels i en myndighetsövergripande grupp kring skolbiblioteksfrågor. MTM ingår också i flera arbetsgrupper inom KB:s *Forum för nationell bibliotekssamverkan och utveckling*.

Kulturrådet

MTM för en dialog med Kulturrådet inom olika områden, bland annat läsfrämjande, läsombudsverksamhet och skolbiblioteksfrågor. MTM bidrar med texter till barn- och ungdomsbokskatalogen, som ges ut av Kulturrådet och ingick också i juryn som utsåg den nya Läsambassadören. MTM ingår också i arbetsgruppen *Barn och ungas rätt till kultur* som leds av Kulturrådet.

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM

MTM samverkar med SPSM på flera sätt och har sedan 2016 ett samverkansavtal. MTM och SPSM har under året på uppdrag av Kulturdepartementet genomfört en översyn av tillgången till tillgängliga medier från förskola till högskola. Rapporten överlämnades till regeringen den 31 januari 2018.

Via *Legimus* distribuerar MTM en mindre del av de läromedel som SPSM tillgängliggör för elever i grundskola och gymnasium.

Övriga myndigheter

MTM samarbetar med myndigheter med uppdrag inom funktionshinderspolitiken, främst Myndigheten för delaktighet (MFD) och Post- och telestyrelsen (PTS).

MTM har ett samverkansavtal med Statens medieråd och Myndigheten för press, radio och tv, inom områdena barn och unga, omvärldsbevakning och tillgänglighet. Nätverken arbetar med informations spridning och kompetensutveckling för samtliga medarbetare genom att anordna seminarier kring aktuella teman. Under 2017 hölls ett halvdagsseminarium om källkritik, *Vad ska man tro på?*

MTM deltar i ett nätverk för strategisk omvärldsanalys tillsammans med kulturmyndigheter under Kulturdepartementet.

MTM ingår i Barnombudsmannens *Myndighetsnätverk för barn- och ungdomsfrågor* och representeras i nätverkets samordningsforum.

MTM ingår i Socialstyrelsens referensgrupp kring hjälpmedelsförsörjning. MTM ingår också i MFD:s innovationsråd om kommunikation för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

Regional samverkan

De regionala biblioteken är viktiga samarbetspartners för att de produkter och tjänster som MTM erbjuder ska nå användarna.

De regionala eller kommunala syncentralerna är viktiga samarbetspartners när det gäller att nå såväl föräldrar som har barn med synnedsättning som gruppen vuxna personer med synnedsättning.

Svensk biblioteksörening

Medarbetare på myndigheten har deltagit i nätverk som administreras av föreningen.

Svenska Daisykonsortiet, SDK

SDK är medlem i det internationella DAISY Consortium, som leder en världsomspännande teknisk utveckling kring tillgängliga medier. SDK

verkar för att sprida kunskap om tillgängliga medier och daisy vad gäller produktion, distribution och användande. SDK arbetar för att påverka det internationella arbete som bedrivs inom DAISY Consortium för ökad tillgänglighet, bland annat inom universell design och samverkan över landsgränserna. SDK har varit representerat på de styrelsemöten som varit under året samt vid DAISY Consortiums årsmöte.

SDK:s medlemmar utgörs av svenska regions- och länsbibliotek, högskole- och universitetsbibliotek, KB samt organisationer i MTM:s omvärld. SDK har under 2017 haft 40 medlemmar. Medlemsavgiften till det internationella konsortiet betalas av SDK:s medlemmar och administreras av SDK:s kansli, som finns på MTM. Kansliet har haft åtta möten under året.

SDK:s kansli ansvarar för att samordna konsortiets verksamhet och anordnar även en årlig konferens. Årets konferens, *Talboken i framtiden*, arrangerades i december och hade 130 deltagare. I anslutning till konferensen hölls även SDK:s årsmöte.

Nordisk samverkan

MTM samverkar med nordiska myndigheter med motsvarande uppdrag som MTM. De nordiska länderna har en liknande upphovsrättslagstiftning som Sverige, vilket möjliggör samarbete mellan länderna. Samarbetet sker genom arbetsgrupper för erfarenhetsutbyte och utveckling av tjänster av gemensamt intresse inom upphandling, produktion, distribution, kommunikation och marknad.

Internationell samverkan

MTM har samverkat med internationella organisationer inom verksamhetsområdet. MTM ingår i det internationella DAISY Consortium, och i två sektioner inom IFLA⁴². Under året medverkade MTM på IFLA:s konferens i Polen under temat: *Libraries. Solidarity. Society*. MTM bidrog också med en tillgänglig affisch till utställningen, vilket var ett samarbete mellan Croatian Library for the Blind och MTM.

MTM ingår i det internationella samarbetet Accessible Book Consortium Global Book Service (ABC).

MTM har deltagit i en internationell arbetsgrupp som utvecklar standarden för internetbaserad distribution av talböcker till it-ovana personer, *Daisy on-line delivery protocol*⁴³.

Företag

MTM samverkar med flera företag i Sverige och i andra länder inom verksamhetsområdena produktion och förvärv av tillgänglig litteratur, produktion och distribution av taltidningar, användarstöd och support samt it-utveckling av webbgränssnitt och appar för surfplattor och smarta mobiltelefoner.

42 The International Federation of Library Associations and Institutions, Libraries Serving Persons with Print Disabilities Section och Libraries Serving People with Special Needs

43 <http://www.daisy.org/project/daisy-online-delivery>

Agenda 2030

Under 2017 har det nordiska samarbetet kring hållbar upphandling vid inköp av EPUB3-uppmärkning från leverantörer i Indien följts upp och sammanställts i en rapport. En ingående faktor i arbetet är Corporate Social Responsibility (CSR). Rapporten kommer att ligga till grund för årligen återkommande uppföljningar.

MTM ska redovisa planerade och genomförda insatser för att främja utbyte och samarbete med aktörer i utvecklingsländer och länder med bristande demokrati i syfte att bidra till global utveckling där hållbarhet, rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv sätts i centrum

Myndighetens interna utveckling

Personal och kompetens

Vid årets slut hade MTM 102 (105) personer anställda. Antal årsarbetskrafter var 97 stycken (96) och medeltal anställda var 106 stycken (106). Av antalet anställda var 72 (71) procent kvinnor och 28 (29) procent män.

Personalomsättningen var 7,8 procent (7,5). Personalomsättningen definieras som det lägsta av antal som börjar och slutar i procent av genomsnittligt antal anställda under året.

Arbetsmiljö och hälsa

Tabell 27. Sjukfrånvaro⁴⁴ i procent

	2017	2016	2015
Totalt	4,53	4,48	6,03
60 dagar eller mer	42,8	52,74	72,52
Kvinnor	5,93	5,37	6,37
Män	1,18	2,17	5,22
Anställda -29 år	*	*	*
Anställda 30-49 år	4,09	3,94	3,67
Anställda 50 år -	4,87	4,80	8,62

Källa: Statistik från AGV

*Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte då medelantalet anställda i gruppen de två senaste räkenskapsåren inte överstigit tio.

Kommentar till tabellen

I tabellen redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive grupper sammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. Den totala sjukfrånvaron är 4,53 (4,48) procent. Kostnaden för företagshälsovård har varit 1,6 (1,7) tkr per årsarbetskraft⁴⁵.

44 Statistik från Arbetsgivarverket

45 Agresso

Kompetensutveckling

Under året har samtliga medarbetare och chefer genomfört en utbildning i feedback. Den totala kostnaden för extern utbildning och konferens uppgick till 854 tkr⁴⁶, vilket ger en genomsnittlig kostnad på 8,8 tkr per årsarbetskraft. Som ett led i myndighetens arbete med intern kompetensutveckling har det anordnats 11 seminarier inom myndighetens verksamhetsområden.

Chefsförsörjning

Under året har arbetet med strategisk chefsförsörjning påbörjats i syfte att säkerställa att myndigheten har rätt kompetens även på chefsnivå. Nya chefer har utbildats i ledarskapsmodellen *Utvecklande ledarskap*. Som ett led i att skapa goda förutsättningar för implementering av den nya strategiska inriktningen har samtliga chefer fått en utbildning i förändringsledning.

Jämställdhet på MTM

Den procentuella fördelningen mellan kvinnor och män inom MTM:s chefsgrupp var 64 procent kvinnor och 36 procent män. I myndighetens ledningsgrupp var fördelningen lika, 50/50.

Ett viktigt led i jämställdhetsarbetet är att urval vid rekryteringar sker på ett objektiva och korrekt sätt. För att säkerställa urvalsmetoden arbetar MTM enligt kompetensbaserad rekrytering.

46 Agresso

Finansiella dokument

Resultaträkning (tkr)

	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	180 679	183 747
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	12 104	15 333
Intäkter av bidrag	3	2 209	2 180
Finansiella intäkter	4	47	54
Summa verksamhetens intäkter		195 039	201 314
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-74 075	-72 884
Kostnader för lokaler		-6 154	-6 043
Övriga driftkostnader	6	-110 645	-117 999
Finansiella kostnader	7	-96	-107
Avskrivningar och nedskrivningar		-4 069	-4 281
Summa verksamhetens kostnader		-195 039	-201 314
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		9 540	9 679
Lämnade bidrag	8	-9 540	-9 679
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning (tkr)

	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	2 867	5 257
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	2 392	3 092
Summa immateriella anläggningstillgångar		5 259	8 349
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	326	459
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	1 081	1 786
Summa materiella anläggningstillgångar		1 407	2 245
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 006	1 927
Fordringar hos andra myndigheter	13	5 064	6 454
Övriga kortfristiga fordringar	14	32	67
Summa kortfristiga fordringar		7 102	8 448
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	15	2 389	2 551
Summa periodavgränsningsposter		2 389	2 551
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	16	1 188	2 503
Summa avräkning med statsverket		1 188	2 503
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		18 423	17 662
Summa kassa och bank		18 423	17 662
SUMMA TILLGÅNGAR		35 768	41 758

Balansräkning (tkr) fortsättning

	Not	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	17	52	52
Summa myndighetskapital		52	52
Avsättningar			
Övriga avsättningar	18	621	479
Summa avsättningar		621	479
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	6 614	10 542
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	20	2 675	2 538
Leverantörsskulder		15 179	16 718
Övriga kortfristiga skulder	21	1 115	1 092
Summa skulder m.m.		25 583	30 890
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	22	6 547	6 175
Oförbrukade bidrag	23	234	1 282
Övriga förutbetalda intäkter	24	2 731	2 880
Summa periodavgränsningsposter		9 512	10 337
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		35 768	41 758
Ansvarsförbindelse		Inga	Inga

Anslagsredovisning 2017 (tkr)

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl.brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 15 1:6 Ramanslag Bidrag till vissa studiesociala ändamål ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	25	-751	27 000		26 249	-27 516	-1 267
Uo 17 3:2 Ramanslag Myndigheten för tillgängliga medier ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	26	1 771	120 192		121 963	-116 589	5 374
Uo 17 11:5 Ramanslag Stöd till taltidningar ap.1 Stöd till taltidningar	27	4 288	57 556	-4 288	57 556	-46 203	11 353
Summa	28	5 308	204 748	-4 288	205 768	-190 308	15 460

Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)

Anslag/Anslagsbenämning	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år		
					2018	2019	2020
Uo 15 1:6 Ramanslag ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29	4 000	2 772	1 193	1 193	0	0
Summa		4 000	2 772	1 193	1 193	0	0

Finansiella villkor 2017 (tkr)

	Villkor	Utfall
Bidrag till vissa studiesociala ändamål, Uo 15 1:6, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	1 350	1 267
Myndigheten för tillgängliga medier, Uo 17 3:2, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	3 606	0
Kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	4 796	0
Låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar i verksamheten	14 000	6 614
ap1.1 Av anslagsposten ska minst 2 000 tkr användas för att främja och öka utbudet av lättlästa nyheter och böcker för skolbruk, i samverkan med berörda aktörer	2 000	2 190
ap1.2 Av anslaget får 500 tkr användas för uppdraget att tillgängliggöra lättläst litteratur och samhällsinfor- mation för att nå lässvaga grupper som inte har svenska som modersmål	500	365
Stöd till taltidningar, Uo 17 11:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	1 727	0
ap1.4 Av anslaget får högst 8 000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverk- samheten	8 000	7 676

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Myndighetens redovisning följer god redovisningssed enligt ESV:s allmänna råd till 2 kap. 5 § FÅB respektive allmänna råd till 6 § i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp inom parentes avser fövregående år.

MTM innehar ett litet närlager värderat till noll, bestående av taktila böcker, punktskriftsböcker och almanackor, som ska ge en ökad servicepotential till användaren. MTM har även ett boklager med lättläst litteratur, detta lager har ingen lagerredovisning på grund av att böckerna har kort livslängd och inget bestående värde.

Brytdag

Som brytdag har den 5 januari 2018 tillämpats. Fakturor som inkommit eller utställts efter detta datum och avser 2017 redovisas som periodavgränsningsposter och har avräknats mot anslag. Beloppsgräns för periodisering är 45 tkr.

Immateriella och materiella tillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år definieras som anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet för förbättringsutgifter på annans fastighet ska uppgå till ett belopp på minst 50 tkr och anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar ska uppgå till minst 100 tkr. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt utifrån bedömd ekonomisk livslängd. Persondatorer kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- immateriella tillgångar (egen utveckling och rättigheter) 5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet lägst 3 år, beroende på det underliggande hyresavtalets återstående löptid
- möbler 5 år
- bilar 5 år
- inventarier 5 år
- datorer och kringutrustning 3 år

Fordringar

Fordringar har värderats individuellt och tagits upp med de belopp som beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare (enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag)

Ledande befattningshavare	Styrelseuppdrag	Lön, kr
Larsson, Magnus, Generaldirektör		1 096 138

Rådsledamöter	Andra styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Insynsråd		
Billinger, Jan-Erik	Ledamot av insynsrådet för Kungliga biblioteket.	4 500
Eriksson, Alle	Ledamot av Meerkat Production AB styrelse	3 000
Gouali, Henrik		3 000
Wormbs, Nina	Ledamot av AB Nobelmuseets styrelse. Ledamot av insynsrådet för Polarforskningssekretariatet	3 000

Noter (tkr)

Resultaträkning			
Not 1	Intäkter av anslag	2017	2016
	17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	115 940	120 366
	17 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	37 223	35 630
	15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 516	27 751
	Summa intäkter av anslag	180 679	183 747
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2017	2016
	Utbildning och konferens	580	995
	Konsultuppdrag	1 208	1 050
	Tjänsteexport, IT-expert	0	825
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 788	2 870
	Försäljning material, prenumeration 8 Sidor	5 730	5 863
	Försäljning lättläst litteratur	4 362	5 774
	Sponsring	0	420
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	224	406
	Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	12 104	15 333
Not 3	Intäkter av bidrag	2017	2016
	Avräknade bidrag som använts;		
	Bidrag från statliga myndigheter; Post- och telestyrelsen	2 007	2 074
	Bidrag från mellanstatliga organ	157	16
	Icke statliga bidrag	45	90
	Summa intäkter av bidrag	2 209	2 180
Not 4	Finansiella intäkter	2017	2016
	Ränteintäkter Riksgäldskontoret	47	54
	Summa finansiella intäkter	47	54

Not 5	Kostnader för personal	2017	2016
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-48 154	-46 975
	<i>Varav lönekostnader avseende nämndledamöter, uppdragstagare och ej anställd personal (exkl. arbetsgivaravgifter)</i>	- 665	-442
	Övriga kostnader för personal	-25 921	-25 909
	Summa kostnad för personal	-74 075	-72 884
	<i>Av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har 7 676 (7 288) tkr använts till personalkostnader</i>		
Not 6	Övriga driftkostnader	2017	2016
	Köp av varor bl.a. digitala original, anpassade medier, taktill material	-66 046	-66 243
	Köp av tjänster bl.a. konsulter	-39 820	-47 619
	Övriga driftkostnader bl.a. service- och underhållsavtal datorer o kringutrustning, aktivering av kostnader	-4 779	-4 137
	Summa övriga driftkostnader	-110 645	-117 999
	Driftkostnader var historiskt höga föregående år, främst gällande köp av tjänster bl.a. konsulter		
Not 7	Finansiella kostnader	2017	2016
	Räntekostnader Riksgäldskontoret	-94	-101
	Övriga räntekostnader och avgifter	-2	-6
	Summa finansiella kostnader	-96	-107
Not 8	Lämnade bidrag	2017	2016
	Stöd till tidningsföretag för taltidningar	-8 980	-9 238
	Bidrag till kulturtidskrifter	-560	-441
	Summa lämnade bidrag	-9 540	-9 679

Balansräkning			
Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	34 263	32 989
	Årets anskaffning	0	1 274
	Årets avyttring/utrangering	-7 843	0
	Utgående anskaffningsvärde	26 420	34 263
	Ingående avskrivning	-29 006	-26 573
	Årets avskrivning	-2 390	-2 433
	Årets avyttring/utrangering	7 843	0
	Utgående avskrivning	-23 553	-29 006
	Bokfört värde	2 867	5 257
	<i>*2016 justerats pga omklassificering</i>		
Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	3 520	20
	Årets anskaffning	0	3 500
	Årets avyttring/utrangering	-20	0
	Utgående anskaffningsvärde	3 500	3 520
	Ingående avskrivning	-428	-20
	Årets avskrivning	-700	-408
	Årets avyttring/utrangering	20	0
	Utgående avskrivning	-1 108	-428
	Bokfört värde	2 392	3 092
	<i>*2016 justerats pga omklassificering</i>		
Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	1 891	1 891
	Årets anskaffning	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	1 891	1 891
	Ingående avskrivning	-1 432	-1 265
	Årets avskrivning	-133	-167
	Utgående avskrivning	-1 565	-1 432
	Bokfört värde	326	459

Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	8 959	9 452
	Årets anskaffning	141	254
	Årets avyttring/utrangering	-1 946	-747
	Utgående anskaffningsvärde	7 154	8 959
	Ingående avskrivning	-7 173	-6 461
	Årets avskrivning	-846	-1 273
	Årets avyttring/utrangering	1 946	561
	Utgående avskrivning	-6 073	-7 173
	Bokfört värde	1 081	1 786
Not 13	Fordringar hos andra myndigheter	2017	2016
	Fordran ingående mervärdesskatt	4 839	6 161
	Övriga fordringar hos andra myndigheter	225	293
	Summa fordringar hos andra myndigheter	5 064	6 454
Not 14	Övriga kortfristiga fordringar	2017	2016
	Försäljning lättläst litteratur	32	67
	Summa övriga kortfristiga fordringar	32	67
Not 15	Förutbetalda kostnader	2017	2016
	Hyreskostnader	1 341	1 320
	Datatjänster	778	1 028
	Övriga förutbetalda kostnader	270	203
	Summa förutbetalda kostnader	2 389	2 551

Not 16	Avräkning med statsverket	2017	2016
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	3 961	3 848
	Redovisat mot anslag (+)	73 719	72 619
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-71 342	-72 506
	Fordringar (+) avseende anslag i icke räntebärande flöde	6 338	3 961
	 Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-1 771	-3 170
	Redovisat mot anslag (+)	116 589	121 082
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-120 192	-119 683
	Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
	Skulder (-) avseende anslag i räntebärande flöde	-5 374	-1 771
	 Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	313	589
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-89	-276
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	224	313
	 Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	0	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	14 552	14 590
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-85 894	-87 096
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+ / -)	71 342	72 506
	Saldo	0	0
	Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	0	0
	Summa avräkning med statsverket	1 188	2 503

Not 17	Statskapital	2017	2016
	Statens konstråd, konst	52	52
	Summa statskapital	52	52
Not 18	Övriga avsättningar	2017	2016
	Ingående balans	479	338
	Årets förändring	142	141
	Summa övriga avsättningar	621	479
	<i>Förväntas förbrukas inom 1 år</i>	621	479
	Syftet med avsättningen är kompetenshöjande åtgärder		
Not 19	Lån i Riksgäldskontoret	2017	2016
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	10 542	9 285
	Under året nyupptagna lån	141	5 539
	Årets amorteringar	-4 069	-4 282
	Låneskuld utgående balans	6 614	10 542
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	14 000	14 000
Not 20	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2017	2016
	Arbetsgivaravgift, särskild löneskatt, pensionspremier etc.	1 268	1 251
	Utgående mervärdesskatt	568	763
	Leverantörsfakturor	839	524
	Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	2 675	2 538
Not 21	Övriga kortfristiga skulder	2017	2016
	Personalens källskatt	1 113	1 092
	Övriga kortfristiga skulder	2	0
	Summa övriga kortfristiga skulder	1 115	1 092
Not 22	Upplupna kostnader	2017	2016
	Semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter	4 424	4 174
	Upplupen royalty	994	816
	Övriga upplupna kostnader	1 129	1 185
	Summa upplupna kostnader	6 547	6 175

Not 23	Oförbrukade bidrag	2017	2016
	Bidrag som erhållits från Kammarkollegiet	0	800
	<i>Förväntas förbrukas inom tre månader</i>	0	200
	<i>Förväntas förbrukas inom mer än tre månader till 1 år</i>	0	600
	Bidrag som erhållits från icke statliga organisationer;		
	Örebro kommun, Resursbibliotek för döva	129	129
	Övriga icke statliga bidrag	105	353
	Summa oförbrukade bidrag	234	1 282
Not 24	Övriga förutbetalda intäkter	2017	2016
	Förutbetalda prenumerationer 8 Sidor	2 731	2 880
	Summa övriga förutbetalda intäkter	2 731	2 880

Anslagsredovisning

Not 25 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål, ramanslag.

Myndigheten får inte disponera ingående överföringsbelopp.
Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 1 350 tkr.
Anslaget är icke räntebärande.

Not 26 Uo 17 3:2 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag.

Myndigheten får disponera det ingående överföringsbeloppet på 1 771 tkr.
Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 3 606 tkr.
Anslaget är räntebärande.

Not 27 Uo 17 11:5 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier, stöd till taltidningar, ramanslag.

Myndigheten får inte disponera ingående överföringsbelopp.
Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 1 727 tkr.

Anslaget är icke räntebärande.

Anslagsutfallet är 11 353 tkr kronor lägre än tilldelade medel, vilket beror på lägre antal användare än förväntat samt lägre kostnader för användarstöd och konsumtionsutrustning.

Not 28	Redovisning mot anslag	2017	2016
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	180 679	183 747
	Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag i resultaträkningen	9 540	9 679
	Utgifter i anslagsredovisningen	-190 308	-193 701
	Förändring av semesterlöneskuld	89	276

Regeringsbeslut 21 (Ku/2016/02761/LS,delvis), Regeringsbeslut II:4 (U2016/05525/SF, U2016/05626/SF), Regeringsbeslut 8, (Ku2016/02632/D), Regeringsbeslut 7 (Ku2017/00506/MF).

Bemyndiganden

Not 29 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål, ramanslag.

Myndigheten för tillgängliga medier bemyndigas att under 2017 beställa produktion av studielitteratur som, inklusive gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 4 000 tkr under 2018. Inga åtaganden får göras för tid därefter.

Skillnaden mellan utestående åtaganden och tilldelat bemyndigande beror på att produktionen av kurslitteratur är helt efterfrågestyrd.

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2013-2017 (tkr)

Uppgift	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	14 000	14 000	15 000	13 000	13 000
Utnyttjad	6 614	10 542	9 285	9 957	10 613
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 796	4 796	4 796	4 796	5 496
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	47	0	27	44	128
Räntekostnader	94	101	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	12 104	15 333	15 001	2 457	2 452
Anslagskredit					
Beviljad 15 1:5 ap.1	0	0	0	0	1 450
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad 15 1:6 ap.1	1 350	1 350	1 350	1 350	
Utnyttjad	1 267	751	0	0	
Beviljad 17 3:2 ap.1	3 606	3 576	3 546	2 645	2 602
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad 17 11:5 ap.1	1 727	1 475	1 802	8 346	11 346
Utnyttjad	0	0	0	0	4 334

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2013-2017 (tkr)

Fortsättning

Uppgift	2017	2016	2015	2014	2013
Anslag					
Ramanslag 15 1:5 ap.1					
Anslagssparande	-	-	-	-	5 756
Ramanslag 15 1:6 ap.1					
Anslagssparande	0	0	0	0	
Ramanslag 17 3:2 ap.1					
Anslagssparande	5 374	1 771	3 170	470	1 014
Ramanslag 17 11:5 ap.1					
Anslagssparande	11 353	4 288	7 610	3 041	0
Bemyndiganden					
Tilldelade	4 000	4 000	4 000	3 700	7 000
Summa gjorda åtaganden	1 193	2 772	2 904	2 104	2 034
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	97	96	96	76	77
Medelantal anställda (st)	106	106	108	80	81
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 968	2 051	1 955	2 113	1 747
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Johanneshov den 22 februari 2018

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magnus Larsson', with a horizontal line extending to the right.

Magnus Larsson

Generaldirektör

Årsredovisning 2017

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, är en statlig myndighet med uppdrag att ge personer tillgång till de medier de behöver på det sätt som passar dem oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Årsredovisning 2017 beskriver och följer upp myndighetens verksamhet under det gångna året.

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER